

Ця невеличка брошура звернена до жінок-емігранток та їх сімей, котрі проживають у Мілані. Її мета – проінформувати, в першу чергу, про захист материнства, права на єдність сім'ї та захист прав неповнолітніх, а також про право на медичне обслуговування, соціальній захист та доступ на ринок праці.

Окрім того, ця брошура, написана простою та доступною мовою, стане в пригоді тим, хто бажає дізнатись більше про правові аспекти з питань еміграції.

ВВЕДЕННЯ

Присутність громадян країн, котрі не входять до Європейського Союзу, в місті та в провінції Мілан, як і на території всієї Італії, не може більше розглядатись як тимчасова обставина стихійного характеру, але як конструктивний та добре консолідований феномен.

Згідно з оцінками Регіональної обсерваторії з питань інтеграції та багатоетнічності, під керівництвом організації ISMU (Ініціатива та вивчення багатоетнічності) в другій половині 2008 року на території провінції Мілану проживало майже 448 000 іноземців (43% від загальної кількості населення регіону Ломбардія, та 16% від загальної кількості населення провінції Мілану). Це значна кількість, яка за вісім з половиною років збільшилась більш ніж втричі. Дані свідчать, що кількість чоловіків з невеликою різницею переважає над кількістю жінок.

Органи влади міста Мілан з самого початку виникнення феномену міграції підтримали ідею про цінність відмінностей, як багатство, котре необхідно плекати, та як символ рівності, яку необхідно підтримувати.

Європейський рік рівних можливостей для всіх без винятку став для Мілану стимулом продовжити початий шлях, який не обмежується лише усуненням дискримінації, а має намір запропонувати всім однаковий шанс на участь в соціальному житті через консолідацію та створення нових організацій з надання послуг, які будуть в змозі задовольнити потреби міста.

Відділ координації жінок за рівність та рівні нава Італійської конфедерації трудових профспілок (далі Cisl) в місті Мілані, який на протязі багатьох років співпрацює з Міжнародною групою для жінок, відзначив необхідність забезпечити жінок-емігранток більшою кількістю інформації, починаючи з того факту, що скрутне становище, в якому вони знаходяться на території Італії, є результатом, в першу чергу, незнання власних прав та обов'язків.

Сподіваємося, що наша робота стане конкретним інструментом для полегшення процесу інтеграції жінок-емігранток, за допомогою інформування про їх права, з ціллю подолати жіночу ізоляцію, сприяти їх інтеграції та соціальній згуртованості, а також сприяти розвитку відчуття активного громадянства.

Луїджа Кассіна
Завідуюча відділом координації жінок за рівність
та рівні права CISL M. Мілан

Маріоліна Мойолі
Асесор з питань Сім'ї
Школи та Соціальної політики

ЗМІСТ

ЗАХИСТ МАТЕРИНСТВА	Ст.4
СІМ'Я	Ст.6
МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	Ст.9
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ	Ст.10
ДОЗВІЛ НА ПЕРЕБУВАННЯ (PERMESSO DI SOGGIORNO)	Ст.11
ДОЗВІЛ НА ПЕРЕБУВАННЯ ДЛЯ ОСІБ, ПРОЖИВАЮЧИХ НА ТЕРИТОРІЇ ДОВГИЙ ПЕРІОД (в минулому – посвідка на проживання)	Ст.13
РОБОТА	Ст.14
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА СТРАХУВАННЯ	Ст.15
ОСВІТА ТА СВІДОТЦТВА ПРО ОСВІТУ	Ст.16
ІТАЛІЙСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО	Ст.17
НОВІ ГРОМАДЯНИ ЄВРОСОЮЗУ	Ст.18
БОРОТЬБА З НАСИЛЛЯМ НАД ЖІНКАМИ	Ст.19

ЗАХИСТ МАТЕРИНСТВА

Захист материнства передбачений законодавством¹ та національними робочими контрактами. Тому, деякі з твоїх прав залежать від типу твоєї роботи (наприклад: державний контракт на надання побутових послуг (lavoro domestico), державний контракт, пов'язаний з торгівлею, співпраця за проектом, тощо)

Якщо ти підлеглий працівник:

- тебе не можуть звільнити в період вагітності, з початку до моменту, коли народженій дитині виповниться рік, за винятком виправданих обставин;
- ти маєш право на декретну відпустку (обов'язкове утримання від роботи) за два місяці перед народженням та три місяці після народження дитини (включаючи дні підготовки до пологів), або за місяць перед пологами та чотири місяці після пологів; протягом цього періоду ти маєш право на декретні відпустки (80% заробітної плати, в залежності від типу контракту);
- можеш вимагати також декретну відпустку для батька (необов'язково) аж до моменту, коли дитині виповниться вісім років, на період максимум до 6 місяців; така ж відпустка може бути використана батьком на період загалом до 7 місяців. Відпустка, надана обом батькам, не може перевищувати 11 місяців. Протягом цього періоду твоя заробітна плата може бути скорочена на 30% в період 6 місяців та в наступний період тільки, коли не перевищує певний дохід;
- після народження дитини ти маєш право на дві вільних години для годування, якщо твій робочий день триває як мінімум шість годин, а також право на лікарняну відпустку, в разі хвороби дитини;
- якщо вагітність протікає важко або ж ти працюєш на важкій роботі? Можеш вимагати попереднє припинення роботи (тобто заборону працювати), звернувшись в інспекторат з питань праці, який знаходиться на Via M. Macchi, 9 – Мілан, Тел.02/67921;
- якщо ти проживаєш в комуні Мілану якнайменше три роки і твій дохід не перевищує € 18.000; в разі вирішення піти в декретну відпустку (30% від заробітної плати), можеш використати так званий «Bonus Bebè». Це грошовий талон вартістю € 500, який видається раз в місяць протягом 6 місяців, аж поки твоєї дитині не виповниться рік, за умови, якщо дитина не відвідує дитячий садок (Заява надсилається на адресу Відділу з питань неповнолітніх, Via Porroga 10 – Тел.: 02-884.62704);

Якщо ти домашній працівник:

- ти маєш право лише на декретну відпустку (згадано в розділі «обов'язкове утримання» за 2 місяці перед пологами + 3 після пологів). Щоб мати право на декретну відпустку, необхідно сплатити пенсійні внески за мінімум 6 місяців попереднього року, або ж 1 рік пенсійних внесків, сплачених за два роки перед вагітністю. Тебе не мають права звільнити в період вагітності, аж до завершення декретної відпустки після пологів;
- у випадку важко протікаючої вагітності ти можеш звернутись до Інспекторату з питань праці, який знаходиться на Via M. Macchi 9;
- у випадку звільнення перед початком декретної відпустки, ти не зобов'язана попереджувати роботодавця заздалегідь.

Якщо ти співробітник за проектом:

- ти маєш право на дострокову декретну відпустку, якщо вагітність протікає важко, або ж ти працюєш на важкій роботі;

¹ Законодавчий декрет №.151/01.

- ти маєш право на декретну відпустку, як і всі інші підлеглі працівники (тобто 5 місяців утримання від роботи);
- можеш піти у декретну відпустку на 3 місяці, але лише в перший рік життя дитини;
- декретна відпустка не оплачується роботодавцем, але тобі потрібно зробити запит в Національний інститут соціального захисту (INPS). Адреса INPS в Мілані знаходиться в розділі «КОРИСНІ АДРЕСИ», на останніх сторінках цієї брошури.

Адреса INPS в Мілані знаходиться в розділі «КОРИСНІ АДРЕСИ», на останніх сторінках цієї брошури.

Якщо ти автономний працівник:

- ти маєш право на декретну відпустку, як і співробітники за проектом.

Якщо ти вагітна та маєш дозвіл на перебування на території Європейського Союзу (С.Е.) тривалої дії, ти можеш зробити запит:

- на отримання матеріальної допомоги у сумі € 300,00 в місяць (допомога “ЛелекаCicogna”), якщо ти проживаєш в Мілані щонайменше 3 роки та твій показник економічної ситуації (ISEE) не перевищує € 18 592,45 в рік. Ця допомога надається поквартально майбутнім мамам після 27 тижня вагітності і до того часу, коли дитині виповниться рік. Запит надсилається не пізніше 20 тижня вагітності на адресу відділу виплат для економічної підтримки (Ufficio Minori Assegni), Largo Treves, 1 - Milano - Tel. 02-884.53361)

Якщо ти безробітна або не маєш права на використання декретної відпустки, навіть якщо працюєш

Якщо ти безробітна або не маєш права на використання декретної відпустки, навіть якщо працюєш

Якщо ти маєш дозвіл на перебування на території Європейського Союзу (С.Е.) тривалої дії, ти можеш зробити запит:

- на отримання допомоги при народженні дитини, максимальна сума якої становить € 1545,55, для 2009 року, якщо ти проживаєш в Мілані та не отримуєш декретної допомоги від INPS чи роботодавця, та якщо твій показник економічної ситуації (ISEE) не перевищує 32 222,66 євро в рік (для 2009 р.) з розрахунку на сім'ю з трьох людей (для сімей з більшою кількістю людей показник економічної ситуації збільшується пропорційно). Запит надсилається не пізніше 6 місяців після пологів на адресу відділу виплат для економічної підтримки (Ufficio Minori Assegni), Largo Treves, 1 Tel. 02-884. 53361. (Запит може робити лише мама дитини, доводимо до відома, що допомога не виплачується помісячно).

Якщо ти громадянка ЄС можеш зробити запит:

- на отримання грошової допомоги на протязі року, яка становить € 1623,57 (відповідає € 128,89 в місяць протягом 12 місяців), якщо ти маєш щонайменше трьох неповнолітніх дітей, які проживають з тобою та твій показник економічної ситуації (ISEE) не перевищує € 23 200,30, за 2009 рік, для сімей, що складаються з п'яти членів. Для сімей з більшою кількістю людей показник економічної ситуації збільшується пропорційно. Ця грошова допомога не виплачується помісячно,

запит на її отримання можна зробити разом з запитом на допомогу при народженні дитини, як вказано вище.

Ця грошова допомога не виплачується громадянкам країн, яку не входять до складу Європейського Союзу, навіть якщо в них є дозвіл на перебування тривалої дії.

Для отримання інформації звертатись у Відділ допомоги сім'ям (Ufficio Sostegno alla Famiglia) – Мілан - Тел. 02-884.63048).

Запит надсилається не пізніше 6 місяців після пологів на адресу відділу виплат для економічної підтримки (Ufficio Minori Assegni), Largo Treves 1, Tel. 02-884. 53361.

(Доводимо до відома, що запит поновлюється щорічно, поки в сім'я нараховує трьох неповнолітніх дітей.)

Якщо ти не маєш дозволу на перебування, але чекаєш дитину:

- згідно статті 19 пункт 2 розд. d) Єдиного зведеного збірника нормативних актів про імміграцію, на який не впливає так званий пакет заходів з безпеки, тебе не мають права вислати за межі території країни
- можеш звернутися до квестури з проханням отримати дозвіл на проживання для медичної допомоги, який буде діяти з моменту реєстрації стану вагітності до 6 місяця життя дитини пред'явивши медичну довідку та документ, що засвідчує місце проживання (аналогічний дозвіл на перебування може бути виданий також батькові дитини, одразу після її народження, в разі, якщо батько одружений або співмешканець матері дитини). Нагадуємо, що дозвіл на перебування для медичної допомоги не передбачає можливості здійснювати робочу діяльність і не може поновлюватись;
- ти маєш право на негайне амбулаторне та лікарняне піклування упродовж всього періоду вагітності та під час пологів в державних медичних закладах. Ти отримаєш аналогічний рівень піклування, що й будь-який громадянин Італії, навіть якщо в тебе немає
- можеш зареєструвати народження дитини в лікарні або у відділі реєстрації актів народження без ризику повідомлення в поліцію; так само батько дитини, який перебуває на території країни без дозволу на проживання та не є одруженим з тобою, може признати дитину без будь-якого ризику;
- ти можеш вимагати признання батьківства твоєї дитини юридичним шляхом, в разі, якщо батько дитини відмовляється признати своє батьківство.

СІМ'Я

Ти маєш право на воз'єднання членів твоєї сім'ї, які проживають за кордоном:

- якщо ти маєш дозвіл на тривале перебування на території Європейського Союзу (в минулому – посвідка на проживання) або дозвіл на перебування по автономній чи підлеглий роботі, навчанню, притулку, з релігійних чи сімейних мотивів тривалістю щонайменше один рік.

Члени сім'ї, які мають право на воз'єднання на території Італії:

- твій чоловік, якщо він не розведений з тобою юридично, та старший 18 років;
- твої діти та діти твого чоловіка;
- твої повнолітні діти (яким виповнилося більш ніж 18 років), які перебувають на

- твоєму утриманні, та з причин стану їхнього здоров'я мають повну інвалідність;
- батьки, які перебувають на твоєму утриманні, якщо в них немає других дітей, або ж у випадку, якщо їм виповнилося 65 років, і діти, не можуть піклуватися про твоїх батьків з серйозних, засвідчених документально причин;

Якщо ти громадянка іншої країни та маєш право на перебування в Італії за працевлаштуванням, або маєш дозвіл на тривале перебування на території країн Європейського Союзу (в минулому – посвідка на проживання), можеш запросити до Італії членів твоєї сім'ї для воз'єднання (осіб, які мають право робити запит на воз'єднання з сімейних причин), продемонструвавши, що ти маєш житло та необхідний дохід на їх утримання.

В цьому випадку ти можеш отримати візу для них у «членів сім'ї», але тобі необхідно спершу отримати «нула оста» (nulla osta) в єдиному відділі імміграційної служби префектури, (Corso Monforte, 31 – 20122 Мілан, Тел. 02. 77584343) через спеціального повіреного, призначеного для Посольства чи консульства Італії в твоїй країні.

Щоб отримати дозвіл на воз'єднання сім'ї тобі необхідно:

- мати щорічний дохід, отриманий з дозволеної законодавством трудової діяльності (наприклад: підлегла чи автономна трудова діяльність), який не є меншим, ніж вказаний соціальний мінімум, збільшений на половину для кожного члена сім'ї, який буде проживати з тобою. (В 2009 р. Підтверджений дохід складає € 7 976,47 для воз'єднання одного члена сім'ї, та € 10 635,30 - для двох членів сім'ї, € 13 294,12 для трьох членів сім'ї, € 15 952,95 - для чотирьох членів сім'ї і так далі); для воз'єднання двох чи більше осіб, віком менше, ніж 14 років продемонструвати річний дохід, який дорівнює двом соціальним мінімумам. (в 2009 р. Він складає € 10 635,30);
- житло, яке відповідає гігієнічно-санітарним вимогам а також є придатним для проживання, що має бути підтверджено відповідними компетентними органами за місцем проживання;

Запит на «нула оста» для воз'єднання з членами сім'ї повинен надсилатися в єдиний відділ еміграційної служби Префектури за місцем проживання за допомогою інформатизованої процедури. Для цього можеш звернутися за допомогою до патронатів або ж інших спеціалізованих закладів.

Після отримання «нула оста», члени твоєї сім'ї повинні пред'явити в консульство Італії в країні проживання документацію, що засвідчує подружні або родинні відносини, з метою отримати візу.

Члени твоєї сім'ї:

- не пізніше 8 робочих днів з моменту прибуття, повинні з'явитися у єдиному відділі еміграційної служби префектури з паспортом та візою; якщо ти проживаєш у Мілані чи провінції, члени твоєї сім'ї не пізніше 8 робочих днів з моменту прибуття повинні призначити телематичну зустріч на сайті Префектури міста Мілан у єдиному відділі еміграційної служби;
- В Префектурі вони отримають бланк (KIT) на запит першого дозволу на перебування з сімейних мотивів, який має бути відправлений італійським поштовим відділенням під назвою «sportello Amico»;
- дозвіл на перебування з сімейних мотивів дає право на здійснення автономної чи підлеглої робочої діяльності, а також право на облік для пошуку роботи, отримання медичної допомоги чи відвідання навчальних курсів чи курсів підготовки кадрів;

- після воз'єднання члени твоєї сім'ї мають право на отримання дозволу на тривале перебування в країнах Європейського Союзу (в минулому посвідка на проживання) з сімейних причин, який бути тривати стільки, скільки триває твій власний дозвіл на проживання чи дозвіл на проживання тривалої дії ЄС. Члени сім'ї громадянина Італії чи однієї з країн Європейського Союзу мають право на отримання дозволу на тривале перебування в якості членів сім'ї громадянина Європейського Союзу.

Якщо ти маєш неповнолітніх дітей та дозвіл на перебування:

- діти до 14 років повинні бути вписані в дозвіл на перебування чи в дозвіл на тривале перебування на території країн Європейського Союзу (в минулому – посвідка на перебування) матері та/чи батька (неповнолітньому видається автономний паспорт, оснований на документі одного з батьків);
- діти старші 14 років отримують дозвіл на перебування з сімейних мотивів (чи дозвіл на тривале перебування на території країн Європейського Союзу, якщо батьки мають такий самий дозвіл).
- повнолітні, яким виповнилося 18 років мають право на отримання дозволу на перебування з мотивів навчання чи автономної або підлеглої трудової діяльності чи з мотивів пошуку роботи. Крім того, вони мають право на поновлення дозволу на перебування з сімейних мотивів, якщо батьки мають достатній для їх утримання дохід.

Іноземні громадяни, що були народжені в Італії від батьків, які легально проживали на території Італії, і які проживали легально без перерви на території Італії до досягнення повнолітнього віку, мають право на отримання італійського громадянства. Перед тим, як їм виповниться 19 років, вони повинні зробити запит в компетентний орган за місцем проживання.

Якщо ти маєш неповнолітніх дітей, але не маєш дозволу на перебування:

- ти зможеш отримати дозвіл на перебування з сімейних мотивів, якщо твої діти внесені в дозвіл на перебування батька, навіть якщо ти з останнім не одружена. Для цього, проте, необхідно, щоб в тебе щоб в тебе був дозвіл на перебування, строк дії якого не закінчився більш, ніж рік тому (це може бути дозвіл з мотивів лікування/ вагітності), і щоб батько дітей продемонстрував відповідність житла та доходів вимогам для сімейного воз'єднання;
- Суд з питань неповнолітніх, зважаючи на серйозні причини, пов'язані з психологічним розвитком неповнолітнього, який знаходиться в Італії, може дати дозвіл на перебування члена сім'ї, видавши останньому дозвіл на догляд за неповнолітнім, який передбачає легальне працевлаштування, але не може бути трансформований в дозвіл на перебування з мотивів трудової діяльності².
- діти, навіть якщо вони перебувають на території нелегально, мають право на медичне обслуговування та зобов'язані відвідувати навчальні заклади;

² Див. ст. 31, пункт 3, та ст. 29, унк 6, законодавчого декрету 286/98 «Єдиного тексту передумов з питань імміграції».

МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

1. Якщо ти маєш дозвіл на перебування

1.1 Тобі обов'язково треба стати на облік національної медично-санітарної служби (SSN):

- якщо ти маєш дозвіл на перебування (або зробила запит на його поновлення) з мотивів підлеглої чи автономної трудової діяльності, пошуку роботи, з сімейних мотивів, з мотивів політичного допоміжного соціально захисту чи з гуманітарних мотивів, мотивів прихистку чи на етапі усиновлення або опікунства чи на етапі процедури, пов'язаної з отриманням італійського громадянства;
- реєстрація безкоштовна та розповсюджується також на членів твоєї родини, які легально перебувають на території Італії, тривалість обліку та сама, що й тривалість дозволу на перебування. Після реєстрації ти отримуєш ті ж самі права та обов'язки, що й громадяни Італії, проте реєстрація втрачає свою силу в момент припинення строку дії дозволу на перебування, якщо останній не був поновлений, чи був відкликаний;
- реєстрація здійснюється в місцевому відділі санітарно-медичної служби (ASL), де можна також вибрати сімейного лікаря та педіатра. ASL видає санітарно-медичну книжку – Регіональну картку медичного обслуговування (CSR), яка дає право на користування всіма медичними послугами; необхідно лише заплатити внесок (ticket) за амбулаторний візит або за придбання медикаментів;
- загальна медична, педіатрична допомога та госпіталізація безкоштовні.

1.2 Можеш добровільно стати на облік національної медично-санітарної служби:

- якщо ти легально перебуваєш на території Італії, але не входиш до попередньо згаданих категорій (наприклад: маєш дозвіл на навчання), заплативши річний внесок, за винятком, якщо ти маєш дійсний на території Італії страховий поліс проти хвороб, нещасних випадків та в разі вагітності.

2. Якщо ти не маєш дозволу на перебування:

- можеш скористатися правом на необхідне медичне обслуговування, амбулаторні візити та нагальну госпіталізацію завжди і в випадку хвороби чи нещасного випадку чи в разі програми превентивної медицини, використавши код Іноземця, який перебуває на території тимчасово (STP);
- звернення до медично-санітарних закладів не веде до заяви до місцевих органів влади;
- тебе не можуть депортувати з країни в стані вагітності чи в період 6 місяців після народження дитини. Можеш отримати дозвіл на перебування з метою медичного обслуговування (разом з твоєю дитиною), цей дозвіл можна поновлювати аж поки народженій дитині не виповниться 6 місяців, в такому разі необхідно стати на облік національної медично-санітарної служби, пред'явивши документацію, що засвідчує вагітність.

Nota bene: так званий «пакет заходів з безпеки» (Pacchetto Sicurezza) не впливає на ці права

Можеш звернутися до сімейної консультації, яка надає наступні послуги:

- інформування про взаємовідносини та та статеві відносини;
- усвідомлене батьківство;
- вагітність та материнство;
- засоби контрацепції;
- застосування закону 194/78 (добровільне переривання вагітності);
- візити до гінеколога, пап-тест;
- проблеми, пов'язані з менопаузою.

Крім того, консультація пропонує психологічні та соціальні зустрічі для вирішення проблем сімейних пар, та проблем між батьками й дітьми. Інформує про питання сімейного права, переривання шлюбного зв'язку, розлучення та визнання батьківства.

Якщо ти не можеш дозволити собі виховувати народжену дитину, можеш залишити дитину в лікарні.

Це не злочин, отже до тебе не буде застосовано жодного покарання, буде гарантована твоя анонімність.

Але пам'ятай, що після остаточного вибору, твоя дитина буде усиновлена іншими. Перед тим, як здійснити будь-який вибір, можеш звернутися до служби соціального захисту в лікарні: в м. Мілан, клініка Манджагаллі (Clinica Mangiagalli), Via Commedia 10, відкрита «Culla per la Vita» (Колиска життя), або ж можеш зателефонувати по безкоштовному номеру 800.400.400 (Служба Секретна мати в провінції Мілан).

Nota bene: так званий «пакет заходів з безпеки» (Pacchetto Sicurezza) не впливає на ці права

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Ініціативи з соціального захисту³ звернені до жінок-іноземок, що стали жертвами примусу (статевого, трудового, домагання), які вирішили протистояти насиллю та прийняли участь в програмі соціальної допомоги н території Італії.

Ініціатива гарантує тимчасовий притулок в спеціальних центрах, захищених структурах та отримання дозволу на перебування з гуманітарних мотивів.

Дозвіл на перебування з гуманітарних мотивів:

- триває 6 місяців й може бути поновлений строком на дин рік;
- дозволяє стати на медичний облік та отримувати допомогу;
- дозволяє стати на облік для пошуку роботи, дає право працювати та навчатись;
- може бути трансформований в дозвіл на перебування з мотивів трудової діяльності.

³ Див ст. 18 законодавчого декрету 286/98 «Єдиний збірник текстів з питань еміграції».

Інформацію про ініціативи по захисту можна отримати:

- Зателефонувавши по безкоштовному номеру (Verde Nazionale) 800.290.290;
- Звернувшись в імміграційну службу комуни міста Мілан, Via Edolo 19, Мілан
Тел. 02-884.67581.

ДОЗВІЛ НА ПЕРЕБУВАННЯ (PERMESSO DI SOGGIORNO)

Дозвіл на перебування (permesso di soggiorno)⁴ - це документ, який засвідчує легальне перебування на території Італії.

Дозвіл на перебування видається з мотивів:

- підлеглої чи автономної трудової діяльності;
- очікування на працевлаштування;
- спеціальних видів трудової діяльності⁵ (артистам, медично-санітарним працівникам, спортсменам, тощо);
- сімейних;
- навчання;
- усиновлення;
- отримання італійського громадянства чи статуту особи без громадянства;
- релігійних чи культових;
- по справах, в період здійснення місії;
- політичного притулку, додаткового захисту та з гуманітарних мотивів.

Запит на дозвіл на проживання здійснюється:

- не пізніше восьми робочих днів з моменту прибуття в Італію, відправивши ПАКЕТ ДОКУМЕНТІВ (KIT), який тобі видадуть у поштових відділеннях Італії, які називаються «sportello Amico»;
- вказавши в запиті дані візи, виданої італійським Консульством в країні проживання, паспорта чи іншого документа, який має таку саму юридичну силу, та документів, які демонструють наявність житла та можливості доходу в Італії.

Щоб отримати допомогу при заповненні ПАКЕТУ ДОКУМЕНТІВ, ти можеш звернутися до патронатів чи закладів, спеціалізованих з надання допомоги при заповненні запитів та їх відправки електронним шляхом

Безпосередньо у квестурі здійснюється запит на видачу дозволу на перебування з мотивів:

- лікування;
- неповнолітнього віку та усиновлення;
- соціального захисту;
- правового захисту;
- статусу особи без громадянства;

⁴ Увага: дозвіл на перебування – це не ВІЗА, яка дає право на в'їзд на територію Італії, дозвіл на перебування дає право саме тривале перебування.

⁵ Див. ст. 27 законодавчого декрету 286/98 «Єдиний збірник текстів з питань еміграції».

- гуманітарних мотивів;
- запиту на політичний притулок;
- вибору місці проживання;
- воз'єднання з неповнолітніми дітьми, які легально перебувають на території Італії;

Відділ еміграційної слжби квестури міста Мілан розташований за адресою: in Via Montebello 26/28, - Тел. 02 62261.

Тривалість дозволу на перебування не перевищує

- дев'ять місяців для сезонних робітників;
- два роки у випадку трудового контракту на підлеглу трудову діяльність на невизначений строк;
- два роки на автономну трудову діяльність чи для воз'єднання сім'ї;
- один рік у випадку трудового контракту на підлеглу трудову діяльність на визначений строк;
- один рік на навчання;
- на строк, необхідний для завершення процедури по отриманню італійського громадянства, статусу особи без громадянства чи визнання статусу біженця;
- п'ять років для воз'єднання з родиною італійського походження, до 2 покоління;
- п'ять років для політичного притулку, три роки для додаткового захисту.

Якщо ти прибуваєш в якості туриста, з візитом чи по справах з візою, яка діє не більше трьох місяців, необхідно заявити про свою присутність (заява заміняє минулий дозвіл на перебування) митним органам чи в квестурі не пізніше 8 днів з моменту прибуття.

Дозвіл на перебування поновлюється:

- якщо ти маєш засоби для існування, житло та інші необхідні засоби, в залежності від типу дозволу, для якого подано запит на поновлення;
- якщо ти не покидала територію Італії більш, ніж на шість місяців, за винятком особливих обставин;
- якщо ти не маєш попереджень, пов'язаних з Шенгенською угодою, отриманих в одній з країн Європейського Союзу;
- якщо ти не вчиняла злочинів, які перешкоджають видачі дозволу

Ти можеш самостійно заповнити бланк заяви на поновлення дозволу на перебування та відіслати його по пошті (Poste Italiane) або ж звернутися до патронату для заповнення бланку та електронної відправки заяви.

Запит на поновлення дозволу на перебування повинен бути здійснений щонайменше за 60 днів переж закінченням строку й не пізніше 60 днів після.

Так званий «пакет заходів безпеки» (Pacchetto Sicurezza) передбачає податок у розмірі від 80 до 200 євро за поновлення дозволу на проживання.

Якщо ти маєш дозвіл на перебування тривалого терміну, можеш:

- стати на облік реєстрації громадян та отримати право на проживання в Італії;
- зробити запит на отримання документа державного зразка, що засвідчує твою особу (carta d'identità);
- стати на облік національної медично-санітарної служби та мати право на медичне

обслуговування.

Не забувай про те, що:

- необхідно поновити декларацію про місце проживання в бюро реєстрації громадян (uffici dell'anagrafe) комуни, не пізніше 60 днів після поновлення дозволу на проживання;
- щороку необхідно поновлювати декларацію про дохід (за податковою консультацією можеш звернутися до місцевих Авторизованих центрів з послуг в сфері оподаткування (CAAF)

Поновлення дозволу на перебування з мотивів трудового контракту на підлеглу трудову діяльність передбачає підписання контракту на перебування з мотивів трудової діяльності, який:

- повинен передбачати гарантію з боку роботодавця на надання працівникові житла та оплати дороги в разі повернення до країни проживання;
- повинен бути підписаний роботодавцем та працівником і відправленим рекомендованим листом з авізо про отримання на адресу єдиної імміграційної служби в Мілані: Corso Monforte 31, індекс - 20122, для осіб, що проживають у Мілані (необхідно зберегти фотокопію та квитанцію рекомендованого листа).

ДОЗВІЛ НА ПЕРЕБУВАННЯ ДЛЯ ОСІБ, ПРОЖИВАЮЧИХ НА ТЕРИТОРІЇ ТРИВАЛИЙ ПЕРІОД (в минулому – посвідка на проживання)

Італія приєдналася до Європейської директиви. Минула посвідка на проживання (carta di soggiorno) замінена документом, який називається «Дозвіл на перебування в країнах ЄС тривалої дії».

Це документ, який має відношення до громадян країн, що не є членами Європейського Союзу, його дійсність розповсюджується на всю територію Європейського Союзу. Строк дії дозволу – необмежений, документ, якщо поновлений, дійсний в якості документа, що засвідчує особу.

Запит на Дозвіл на перебування в країнах ЄС тривалої дії (в минулому посвідка на проживання) можна зробити:

- для себе, для твого чоловіка та для твоїх неповнолітніх дітей;
- для твоїх повнолітніх дітей, (тобто ті, яким виповнилося 18 років) які знаходяться на твоєму утриманні, при умові, що за станом здоров'я вони є повними інвалідами;
- для твоїх батьків, що знаходяться а твоєму утриманні, якщо в них немає інших дітей у країні проживання або ж якщо їм більше ніх шістдесят п'ять років, й інші діти не в змозі утримувати батьків з причин важкого стану здоров'я;

Ти повинна проживати легально на території Італії щонайменше п'ять років й мати необхідні реквізити:

- діючий дозвіл на перебування з мотивів автономної або підлеглої трудової діяльності чи з сімейних мотивів;
- житло, яке відповідає мінімальним вимогам регіонального законодавства в сфері;
- дохід, рівний, або вище мінімального встановленого соціального доходу

(€ 5 317,65 для 2009 р.), який залежить від кількості членів сім'ї (€ 7 976,47 при одному члені сім'ї, € 10 635,30 - при двох членах сім'ї, € 13 294,12 - при трьох членах сім'ї, € 15 952,95 при чотирьох членах сім'ї, € 10 635,30 - при одному чи більше неповнолітніх, яким менше 14 років, € 13 294,12 - при одному чи більше неповнолітніх, яким менше 14 років та одному дорослому членові сім'ї)

- відсутність вироку за кримінальні злочини.

Дозвіл на перебування в країнах ЄС тривалої дії (в минулому посвідка на проживання) дає право на:

- в'їзд на територію Італії без візи;
- здійснення будь-якого виду трудової діяльності, за винятком тієї, яку можуть виконувати виключно громадяни Італії;
- працювати чи проживати в іншій країні Європейського Союзу;
- користування соціальними, страховими, освітніми послугами, тощо, за умови, якщо ти проживаєш на території Італії (облік в бюро реєстрації громадян).

Тривалість Дозволу на перебування в країнах ЄС тривалої дії необмежена.

Пам'ятай, що дозвіл на перебування в країнах ЄС може бути відкликано, в разі відсутності на території Європейського Союзу в період, що перевищує 12 місяців.

РОБОТА

Якщо в тебе є дозвіл на перебування з мотивів автономної чи підлеглої не сезонної трудової діяльності, ти маєш право на:

- рівність та рівні права з італійськими працівниками;
- рівність заробітної плати, соціального страхування та допомоги, передбачених законодавством та національним трудовим контрактом для італійських працівників;
- навчання чи визнання освітнього диплому, виданого в твоїй країні;
- визнання професійного диплому з ціллю здійснення професійної діяльності в Італії.

Дозвіл на перебування з сімейних мотивів чи з мотивів трудової діяльності може бути використаний для здійснення всіх видів трудової діяльності, дозволених законом.

Якщо ти втратила роботу через звільнення:

- тобі необхідно стати на облік на біржі праці чи на облік реєстру громадян в центрі зайнятості, на строк тривалості дозволу на перебування та, в будь-якому випадку, щонайменше шість місяців;
- у випадку звільнення та при наявності всіх необхідних реквізитів платника податків, можеш подати запит на отримання допомоги по безробіттю або ж компенсації по безробіттю в інститут соціального захисту INPS або патронат у передбачених законодавством випадках;

- маєш право на дозвіл на перебування в пошуках працевлаштування, тривалістю 6 місяців;
- по закінченні терміну дозволу дозвіл на перебування в пошуках працевлаштування, необхідно поновити дозвіл, одразу ж після підписання нового трудового контракту, інакше твій запит буде відхилено.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА СТРАХУВАННЯ

Якщо ти легально працюєш в Італії, ти маєш право:

- на соціальну підтримку та страхування, як і італійські працівники (материнство, допомога сім'ям, нещасні випадки, хвороба, пенсія по інвалідності, досягнення літнього віку, безробіття, тощо);
- отримати дозвіл на перебування за вибором місці проживання, якщо ти досягла пенсійного віку та маєш дозвіл на перебування в країнах ЄС тривалої дії (в минулому – посвідка на проживання).

Якщо ти працювала в іншій країні:

- Італія уклала численні Міжнародні договори з соціального захисту, яку дозволяють сумувати періоди трудової діяльності в Італії та інших країнах;
- ти можеш отримати різні види соціальної допомоги, в залежності від типу договору (материнство, пенсії, нещасні випадки, хвороба, допомога сім'ї, тощо);
- Італія уклала договори з такими країнами: Аргентина, Австралія, Бразилія, Канада, Острови Зеленого Мису, Джерсі, Нормандські острови, Острови Ман, Хорватія, Словенія, Боснія, Герциговина, Македонія, Сербія, Чорногорія, Монако, Сан Маріно, Сполучені Штати Америки, Туніс, Уругвай, Венесуела, Швейцарія. Інші країни - на стадії;
- соціальна допомога сім'ям, передбачає виплати членам родини за кордоном лише у випадку укладення відповідних договорів між державами.

Якщо ти вирішила повернутись в твою країну:

- але не отримала права на пенсію або ж твоя країна не уклала Міжнародний договір на соціальне забезпечення, маєш право отримувати пенсію, якщо тобі виповнилося 65 років, навіть у випадку, коли не були сплачені 5 років пенсійних внесків в Італії.

Щоб отримати економічну соціальну допомогу:

- допомога при материнстві, інвалідності чи соціальна матеріальна допомога – необхідно мати дозвіл на перебування в країнах ЄС тривалої дії (в минулому – посвідка на проживання). Цей дозвіл не вимагається в біженців;
- працівники-інваліди стають на обов'язковий облік по працевлаштуванню.

ОСВІТА ТА СВДОЦТВО ПРО ОСВІТУ

Якщо ти маєш візу на відвідування університетських курсів в Італії:

- можеш отримати в момент занесення в списки скорочення курсів в разі свідоцтва про кілька років навчання в університеті твоєї країни (документ, що засвідчує складені іспити);
- можеш отримати дозвіл на навчання терміном дії один рік, який може поновлюватись у разі складених іспитів (мінімум один іспит в рік, два іспити в наступні роки і, в будь-якому випадку, не більше третього року, в разі завершення навчання);
- дозвіл на навчання чи відвідання курсів з формування кадрів дозволяє працювати не більше 20 годин на тиждень;
- дозвіл на навчання чи відвідання курсів з формування кадрів може бути трансформований в дозвіл на перебування з мотивів автономної чи підлеглої трудової діяльності, в межах норм, передбачених процесом трансформації дозволу на перебування⁶. Трансформація дозволу на перебування не залежить від передбачених обмежень для осіб, які здобули диплом про вищу освіту в Італії чи отримали «мастер» другого рівня;
- можеш стати на облік в місцевій санітарно-медичній службі в якості добровільного помічника, заплативши єдиний внесок;
- можеш зробити запит на воз'єднання з членами родини, за умов наявності житла та доходу.

Якщо ти маєш диплом про університетську освіту за кордоном:

- маєш право на академічне визнання диплому, в разі, якщо ти маєш дозвіл на перебування з сімейних мотивів чи з мотивів трудової діяльності, звернувшись безпосередньо в один з італійських університетів (відділ студентів-іноземців). За винятком випадків двосторонніх договорів з університетом твоєї країни, в такому випадку ти зможеш відвідувати скорочений університетський курс;
- необхідно пред'явити іноземний диплом (сертифікат про складені іспити, дисципліни та оцінки), легалізований компетентними органами твоєї країни, перекладений та в супроводу декларації про дійсність диплому, виданої консульством Італії в країні, яка видала диплом про освіту;
- склавши іспити, передбачені для кожного окремого курсу, ти можеш отримати освітній диплом італійського зразка та стати на облік професійного реєстру й отримати ті ж права, що й громадяни Італії.

Якщо ти маєш право на здійснення професійної діяльності, видане в іншій країні:

- маєш право на отримання професійного визнання, написавши заяву на адресу компетентного міністерства (Міністерство Юстиції, Міністерство Соціального Забезпечення, тощо), яке займеться вивченням твого запиту. Визнання буде затверджено декретом після складання іспитів;
- після ти можеш стати на облік професійного реєстру для здійснення професійної діяльності. На облік можна стати й під час проживання за кордоном (відіславши запит поштою чи довіреною особою), в разі отримання дозволу на здійснення професійної діяльності в Італії, незважаючи на нормативи по обмеженню процедур видачі дозволів на перебування, як у випадку роботи медично-санітарним

⁶ Згідно з річним декретом, що регулює процес отримання дозволів на перебування.

працівником⁷;

- декрет про визнання дипломів санітарно-медичних працівників діє два роки, за цей період необхідно стати на облік професійного реєстру. Інакше декрет втратить свою дієвість. В разі діяльності, яка не передбачає професійного реєстру, декрет втрачає дієвість, якщо зацікавлена особа не використала його з ціллю працевлаштування за період тривалістю два роки з моменту видачі;
- нулла оста на здійснення трудової діяльності й дозвіл на перебування можуть бути поновлені в разі працевлаштування в якості професійного медпрацівника. Ти можеш змінити роботодавця (санітарно-медичну приватну чи державну структуру, кооператив, організацію по розподілу медикаментів, тощо.), проте ти повинна завжди працювати як професійна медсестра.

Якщо ти маєш диплом про середню освіту:

- можеш зробити запит на визнання диплому, звернувшись до Міністерства Освіти;
- необхідно пред'явити документацію, легалізовану консульством Італії в країна проживання та декларацію про дієвість диплому.

ІТАЛІЙСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО

Італійське громадянство можна отримати:

- якщо ти італійка за походженням та проживаєш в Італії; (якщо ти не проживаєш в Італії, але легально перебуваєш на території, ти можеш все рівно зробити запит на отримання громадянства та маєш право на дозвіл на перебування «в очікуванні громадянства»);
- якщо ти народилася в Італії та легально проживаєш на її території й маєш дозвіл на перебування, не покидаючи країну, з моменту народження й до 18 років, звернувшись до комуни за місцем проживання перед тим, як тобі виповниться 19 років;
- якщо ти одружена з громадянином Італії та легально проживаєш на території не менше 2 років з дня реєстрації шлюбу; або ж, якщо ти одружена з громадянином Італії та проживаєш за кордоном протягом трьох років з дня реєстрації шлюбу (при наявності дітей цей строк скорочується у два рази). За цей період шлюб не має бути розірвано чи анульовано, не має мати місця процес розлучення чи припинення співмешкання; Запит робиться в префектурі.
- якщо ти легально перебуваєш в Італії 10 років, після перевірки певних реквізитів: економічної самостійності, виплати податків, відсутності судимості. Запит робиться в префектурі.

Запит робиться в префектурі:

- якщо ти легально перебуваєш в Італії 10 років, після перевірки певних реквізитів: економічної самостійності, виплати податків, відсутності судимості. Запит робиться в префектурі.

⁷ Див. ст.27 З.д. № 286/98 та доповнення.

НОВІ ГРОМАДЯНИ ЄВРОСОЮЗУ

З 01 травня 2004 р. Десять нових країн увійшли до складу Європейського Союзу: Кіпр, Мальта, Естонія, Литва, Латвія, Чехія, Угорщина, Польща, Словачія та Словенія. Якщо ти громадянка однієї з цих країн, ти можеш легально працювати в Італії.

З 01 січня 2007 р. до складу ЄС увійшли також Болгарія та Румунія.

Якщо ти громадянка однієї з цих країн, ти можеш легально здійснювати трудову діяльність в Італії в наступних сферах: сільсько-господарській, туристичній та готельній, побутовій, метало-обробній, будівничій, адміністративній та працювати на сезонних роботах. Для роботи в інших сферах необхідно отримати дозвіл в єдиному імміграційному відділі префектури м. Мілан

Якщо ти працівник однієї з країн ЄС, ти маєш право на вільне пересування на території країн Європейського Союзу.

Тобі не обов'язково мати дозвіл на перебування в країнах ЄС. Досить стати, разом з членами твоєї родини, на облік в бюро реєстрації громадян, проживаючих в Італії.

Якщо члени твоєї сім'ї не є громадянами Європейського Союзу, вони мають право проживати разом з тобою та отримати дозвіл на проживання в якості члена сім'ї громадянина ЄС. Окрім того, твій чоловік має право на вільне пересування на території ЄС, навіть якщо він не є громадянином Європейського Союзу, разом з твоїми дітьми, що перебувають на твоєму утриманні і яким не виповнилося 21 рік, і яку легально перебувають в Італії.

ДІЮЧІ НОРМАТИВИ

- Єдиний збірник текстів з питань еміграційної політики та нормативів про вимоги до іноземця (Законодавчий декрет № 286/98 та його доповнення)
- Положення про введення в дію (Декрет Президента Республіки № 394/99) та доповнення)
- Закон № .91/92: «Нормативи щодо італійського громадянства»
- Законодавчий декрет №. 30/2007 Впровадження директиви 2004/38/ЄС з питань прав громадян Європейського Союзу та членів їх сімей вільно проживати на території країн-членів ЄС

БОРОТЬБА З НАСИЛЛЯМ НАД ЖІНКАМИ⁸

Запам'ятай:

Насилля – це будь-яка форма використання чи/та контролю.

Насилля може бути:

- фізичним
- психологічним
- статевим
- економічним

Ти почуваєшся:

- заляканою
- стомленою, позбавленою енергії
- самотньою та ізольованою
- тобі соромно за те, що сталося, за те, що ти не змогла протистояти чи зупинити насилля
- відповідальною за ситуацію
- боїшся, що ніхто тобі не допоможе
- не бачиш виходу з ситуації

ЦЕ НЕ ТВОЯ ВИНА, ТИ – ПОВНОЦІННА ОСОБИСТІТЬ

Насилля прагне знищити, принизити тих, а кого направлено, провокуючи серйозні наслідки протягом всього життя.

ПРИЧИНА НАСИЛЛЯ – НЕ В ТОБІ

Насилля – це проблема того, хто його застосовує.

ВИХІД ІСНУЄ ЗАВЖДИ: ТИ ЗНАЙДЕШ В СОБІ СИЛИ ТА СНАГУ, ЩОБ ЗНАЙТИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

Прийнято закон, який передбачає впровадження заходів проти переслідування, який передбачає включення в кримінальний кодекс кримінальних дій, названих *stalking* (переслідування).

Передбачається позбавлення волі від 6 місяців до 4 років для осіб, які погрожують чи переслідують інших, викликаючи в останніх важкий стан занепокоєння, страху, для тих, хто викликає побоювання за власне життя чи життя дітей і тих, хто примушує тебе змінити звичний спосіб життя.

Покарання збульшується наполовину, якщо погрози йдуть з боку чоловіка, який співмешкає з тобою чи розведений, з боку людини, яка привляє у твоєму відношенні почуття прив'язаності або ж направлені проти неповнолітнього чи особи з фізичними або психічними вадами.

Комуна м. Мілан – Бюро ініціатив проти насилля, (Largo Treves 1, IV поверх–

⁸ Взято з «Насилля над жінками: право сказати ні», 2006 р.; брошура, підготована комуною м. Мілан при співпраці з соціальним кооперативом «Cercchi D'Acqua», профспілками CGIL, CISL та UIL, дякуючи фінансуванню, передбаченому регіональним законом 23/99 «Регіональна політика з питань сім'ї», ст.4, пункт

Тел.02.88468457) ціль організації – координація та підтримка ініціатив по захисту жінок. Бюро використовує всі легальні засоби для захисту та припинення насилля, пропонує компетентні структури, в яких можна знайти притулок, підтримку та вихід зі складної ситуації.

Завдяки відділу координації рівності та рівних можливостей профспілкової організації CISL є партнером проекту «Права жінок-емігранток» й підготувала цю брошуру на запрошення комуни м. Мілан

ІТАЛІЙСЬКА КОНФЕДЕРАЦІЯ ТРУДОВИХ ПРОФСПЛОК (CISL) - це профспілкова організація, яка веде боротьбу за солідарність між народами та організує численні ініціативи для економічного та соціального розвитку країн на стадії економічного розвитку.

CISL займається питаннями іммігрантів-іноземців та їх рідних, здійснюючи діяльність по повному соціальному та юридичному захисту через інформування про права/обов'язки та надання консультацій. **Cisl м. Мілан знаходиться за адресою Via Tadino, 23, тел.: 02 205201, факс 02 2043660, сайт: www.cislmilano.it.**

Національний інститут соціального захисту (INAS) працює під патронатом CISL, організація здійснює соціальний захист та захист прав трудящих, згідно з законом №152/01 про патронати та єдиним законом про імміграцію (З.д. № 286/98). Адреса в Мілані: **Via Benedetto Marcello 18, Тел.: 02 29525021.**

Жінки-іноземки, що проживають і працюють в Італії, можуть звернутися до наступних відділів CISL за отриманням допомоги та послуг:

Імміграційна служба CASL в Мілані (CESIL) – інформування про діюче законодавство та інші послуги профспілок. Діяльність з надання консультацій пов'язана з допомогою при заповненні та відправленні документації.

На основі CESIL діють: Національна асоціація за межами кордонів (ANOLF) – добровільна асоціація, яка пропонує послуги з інформування, надає консультації, допомогу з питань захисту прав іммігрантів, та Група «Donne Internazionale» (Інтернаціональні жінки), до складу якої входять добровольці різної національності, котрі організують інформаційні зустрічі для жінок-іммігранток з питань солідарності та інтеграції, а також приймають участь у підготовці інформативного матеріалу. **Група Gruppo Donne Internazionale організує діяльність «Тимчасових домівок для жінок у скрутному становищі».**

Приймальня працює з понеділка по п'ятницю (09:00-12:00), та в понеділок та середу після обіду (14:00-16:00). Консультація по попередньому замовленню.

Дані: Тел:02/20408142, факс: 02/29409064; e-mail: cesil.immigirati@cisl.it.

Обидві асоціації знаходяться за адресою Via Benedetto Marcello 10, Мілан.

Відділ координації жінок за рівність та рівні можливості CISL: здійснює діяльність з питань рівних можливостей в трудовій сфері, врегулювання питань робота/сім'я, з питань захисту материнства та батьківства. Крім того, сприяє розповсюдженню знань про громадянські та соціальні права жінок-іммігранток, разом з захистом громадянських та соціальних прав жінок у всьому світі. Організує ініціативи по солідарності жінок у скрутному соціальному становищі та ініціативи проти работоргівлі та примусової проституції.

Міланський відділ координації жінок за рівність та рівні можливості знаходиться за адресою: Via Tadino 23, тел: 02/20525216.

CAAF-CISL - Via Tadino 23, Мілан – Центр податкової консультації для декларування доходів.

КОРИСНІ АДРЕСИ

ВІДДІЛИ ТА СЛУЖБИ КОМУНИ МІСТА МІЛАН

Відділ з питань неповнолітніх (Settore Servizi per l'Infanzia),

Via Porpora, 10 - Тел: 02/884.62704

Відділ реєстрації протоколів, Largo Treves 1 - Тел. 02/884. 53361/53362/53363

Відділ виплат для економічної підтримки (Ufficio Minori Assegni),

Largo Treves, 1 – Тел. 02/884.63048)

Відділ обслуговування іммігрантів комуни Мілану (Servizio Immigrazione),

Via Edolo 19, Мілан - Тел. 02/884.67581

Відділ ініціатив по боротьбі з насиллям (Ufficio Iniziative contro le violenze),

Largo Treves 1, IV поверх- Тел.02/884 68457

Відділ обліку громадян

Зона 1: Via Larga, 12. Тел. 02.884. 62120/59999

Зона 2: Via Padova ,118. Тел. 02.884. 64241

Зона 3: Via Sansovino, 9. Тел.02.884. 58363

Зона 4: Viale Ungheria, 29. Тел.02.884. 63450

Зона 5: Viale Tibaldi, 41. Тел. 02.884. 62910

Зона 6: Viale Legioni Romane, 54. Тел. 02.884. 63560

Зона 7: Piazza Stovani, 3. Тел. 02. 48911903

Зона 8: Via Quarenghi, 21. Тел. 02.884. 64261

Зона 9: Via Bovisasca, 173. Тел. 02. 39101172

Години роботи: 08:30-13:00 / 14:30-15:30

ВІДДІЛИ ВИДАЧІ СЕРТИФІКАТІВ НА ВІДПОВІДНІСТЬ ЖИТЛА при радах зони

Зона 1: Via Marconi, 2. Тел. 02. 884 58105

Зона 2: Viale Zara, 100. Тел.02. 884 58250

Зона 3: Via Sansovino, 9. Тел.02. 884 58307

Зона 4: Via Oglia, 18. Тел.02. 884 58408

Зона 5: Via Ribaldi, 41. Тел.02. 884 58512 /02 884 58509

Зона 6: Viale Legioni Romane, 54. Тел.02. 884 58625/02 884 58626

Зона 7: Piazza Stovani, 3. Тел. 02. 884 65783/02 884 5774

Зона 8: Via Quarenghi, 21. Тел.02. 884 58813

Зона 9: Via Guerzoni, 38. Тел.02. 884 58766

Місцевий центр медичного обслуговування (A.S.L.)

Округ 1: Corso Italia, 52. Тел. 02/ 85788102

Відділ громадських відносин (Ufficio Relazioni con il pubblico), Тел. 02/ 85788100

Округ 2: Via Ippocrate, 45. Тел. 02/ 85784001

Відділ громадських відносин (Ufficio Relazioni con il pubblico), Тел. 02/ 85788200

Округ 3: Via Ricordi, 1. Тел. 02/ 85788302

Відділ громадських відносин (Ufficio Relazioni con il pubblico), Тел. 02/ 85788300

Округ 4: Via Darwin, 20. Тел. 02/ 85788401

Відділ громадських відносин (Ufficio Relazioni con il pubblico), Тел. 02/ 85788400

Округ 5: P.zza Bande Nere, 3. Тел. 02/ 85787001

Відділ громадських відносин (Ufficio Relazioni con il pubblico), Тел. 02/85788500

ПРОВІНЦІЙНИЙ ІНСПЕКТОАН З ПИТАНЬ ПРАЦІ: Via M. Macchi, 9 Телефон: 02/67921 с понеділка по середу з 09:15-12:30 і 15:00-16:00 четвер та п'ятниця з 09:15-12:30.
ЄДИНИЙ ВІДДІЛ ЕМІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ ПРИ ПРЕФЕКТУРІ МІЛАНА
UTG Corso Monforte, 31 - 20122 Мілан. Тел. 02/77584343.
КВЕСТУРА, Еміграційна служба: Via Montebello, 26/28. Тел. 02/62261

ВІДДІЛ З ПИТАНЬ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ: Viale Jenner, 24. Тел. 02/77.40.40.40
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ (I.N.P.S.)
Via Melchiorre Gioia, 22 Тел. Телефонний центр: 02/67761
Контактний центр: 803164
Via Pietro Martire D'Anghiera, 2 Тел. Телефонний центр: 02/574791
Контактний центр: 803164
Via Toffetti 121 Тел. Телефонний центр: 02/525761
Контактний центр: 803164
Via Lorenteggio 270/A Тел. Телефонний центр: 02/4130181
Контактний центр: 803164
Piazza Missori 8/10 Тел. Телефонний центр: 02/85621
Контактний центр: 803164
Via Cicerone, 14/5 Тел. Телефонний центр: 02/64411211
Контактний центр: 803164
Via Guglielmo Silva 38 Тел. Телефонний центр: 02/480871
Контактний центр: 803164

Профспілки:

CISL – Відділ координації жінок за рівні права та рівні можливості CISL
Мілан
Via Tadino 23, Мілан
Тел. 02/20525216

Центр для жінок CGIL
Corso Porta Vittoria 43, Мілан
Тел. 02/55025296

UIL – Відділ координації за рівні права
UIL Мілан та Ломбардія
Via Campanini, 7, Мілан
Тел. 02/671103900

АДРЕСИ САФ

ACLI: Тел.02/795316
CISL: Тел.02/20525899
CGIL: Тел.02/55025316
UIL CESER srl: Тел. 02/66980190

ДЕ ЗНАЙТИ ДОПОМОГУ У ВИПАДКУ НАСИЛЛЯ:

Нижче приведені адреси соціальних закладів, які співпрацюють з комуною міста Мілан в проєкті «Запобігання та боротьба з насиллям проти жінок», які отримали фінансування за результатами участі в конкурсі 2006 З.23/99 ст.4 кома 4, чи фінансування з боку комуни. За цими адресами жінки можуть звернутися по допомогу.

SVS – Служба проти насильства статевого характеру клініка Манджагаллі

(Clinica Mangiagalli)

Via Della Commenda, 12, Мілан.

Тел. 02/55032489

Mail: svsv@policlinico.mi.it

Послуги: негайна гінекологічна та медично-юридична допомога 24 години на добу 24, 365 днів у рік. Обстеження на виявлення інфекційних хвороб, клінічна та психолого-соціальна допомога

SVD – Служба проти насильства побутового характеру

Via Della Commenda 12, Мілан.

Тел. 02/55033797

Послуги: служба (SVD) при поліклініці Манджагаллі е Реджина Елена (Ospedale Maggiore Policlinico, Mangiagalli e Regina Elena), прийом та надання інформації як медично-санітарним працівникам, так і жінкам, які потребують медичної допомоги й демонструють прямі чи непрямі натяки на насильство побутового характеру.

Асоціація допомоги при статевому насильстві «Donna Aiuta Donna Onlus» (Жінка жінці)

Via Della Commenda 12, Мілан.

Тел. 333/65322651

Mail: svsv@policlinico.mi.it

Послуги: юридична допомога

Міланський дім скривджених жінок

Via Piacenza 14, Мілан

Тел. 02/55015519 Mail: cadmmi@tin.it

Послуги: консультація по телефону, телефонний центр при непередбачених ситуаціях, прийом. Служба консультації у випадках економічного насилля та консультація для викладачів в середніх та старших школах. Прийом та надання тимчасового притулку.

Соціальний кооператив «Cerchi D'Acqua» (Водяні кола)

Via Verona 9, Мілан

Тел. 02/58430117 Mail: info@cerchidacqua.org

Послуги: консультація по телефону, зустрічі, юридична консультація адвокатів з питань громадянського та кримінального права, психологічна підтримка, робота груп само-допомоги.

Фонд Карітас Амброзіана (Fondazione Caritas Ambrosiana) - Se.D

Via San Bernardino 4, Мілан

Тел. 02/760371 (центр), Тел. 02/76037353

Mail: maltrattamentodonne@caritas.it

Послуги: прийом, надання тимчасового притулку; поради та інформування; допомога, починаючи з вислуховування жінки, її потреб та ресурсів; телефонна консультація; організація зустрічей; супровід; юридична та психологічна консультація; культурна медіація; супровід та направлення в певні організації для пошуку роботи, житла, навчання.

Асоціація «Telefono Donna Onlus» (Телефонує жінка)

Piazza Ospedale Maggiore 3, Мілан

Тел. 02/64443043

Mail: telefono.donna@tiscali.it

Послуги: телефонна консультація протягом дня в лікарні Niguarda Ca'Granda, психологічна підтримка, юридична консультація та супровід і передача окремих справ на розгляд компетентних органів.

Асоціації:

Кооператив «La Grande Casa» (Великий дім)

Via Petrarca, 146, Сесто Сан Джованні (Мі)
(територіальна компетенція міста Мілан)

Тел. та факс 02/2412461, факс 02/24124643

e-mail: lagrandecasa@lagrandecasa.it

Послуги: надання тимчасового притулку одиноким мамам з дитиною; освітній супровід; .

Фонд AIED – Акредитована сімейна консультація

Via Vitruvio 43, Мілан

Тел. 02/66714156; факс 02/66714156

e-mail: aiedmi@tiscalinet.it

Сайт: www.aiedmilano.it

Послуги: психологічна консультація, медична допомога, курси з попередження насилья в школі, курси статевого виховання, групи само-допомоги.

Італійський комітет по боротьбі проти сучасного рабства Onlus

Via Bagutta 12, Мілан

Тел. 02/76317047; факс 02/780811

e-mail: ccsm.segreteria@katamail.com

Сайт: www.ccsm-antislavery.org

Послуги: юридична консультація, соціальна допомога, адміністративна консультація, допомога школярам при запиті шкіл, освітня робота з сім'ями.

Асоціація «Donna e madre Onlus» (Жінка й мати)

Via A. Sforza 75, Мілан

Тел. 02/89546013, факс 02/89549267

e-mail: info@donnaemadre.it

Сайт: www.donnaemadre.it

Послуги: надання тимчасового притулку одиноким мамам з дитиною, юридична консультація, психологічна консультація, педіатрична консультація, логопед, курси професійної орієнтації та орієнтації на ринку праці, санітарна освіта.

Сен'явія – Отці Сомаскі (Segnavia – Padri Somaschi)

Piazza XXV Aprile 2, Мілан

Тел. моб. 347/7563325

e-mail: segnavia@somaschi.it

Сайт: www.somaschi.it

Послуги: надання тимчасового притулку, психологічна консультація, освітня підтримка, соціальна інтеграція та працевлаштування, допомога в пошуках житла.

ІНШІ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ:

Амбулаторія для жінок, над якими здійснювалося насилля – Допомога Soccorso Rosa, при лікарні Сан Карло Боррмео

Via Pio II, 3, Мілан

Тел. 02/40222408 (відповідає амбулаторія гінекології та акушерства).

ТЕЛЕФОННІ НОМЕРИ У ВИПАДКУ СКРУТНОГО СТАНОВИЩА:

1522: національний безкоштовний номер, працює цілодобово, 365 днів у рік, багатомовні оператори, надає першорядну допомогу жінкам-жертвам насилля та активує подальшу допомогу (психологічну, юридичну підтримку, проживання по секретній адресі...), гарантуючи право на конфіденційність.

118: якщо ти поранена чи погано почуваєшся, можеш звернутися до швидкої допомоги.

113: якщо ти в небезпеці – зателефонуй в поліцію

КОРИСНІ САЙТИ:

www.women.it/casadonne/comecitrovi.it

www.antiviolenzadonna.it

www.pariopportunita.gov.it

Центри по боротьбі з насиллям в Італії
Arianna – Національна мережа по боротьбі з насиллям
Відділ з питань прав та рівних можливостей

Ця брошура була підготована завдяки проекту **“Права жінок-емігранток”**, в рамках ініціативи, пов'язаної з Європейським роком рівних можливостей для всіх (2007 р.)

Комуною Мілану

Центральним відділом з питань Сім'ї, Школи та Соціальної політики

Відділом Сімейної політики

Відділом з питань Жіночої політики та Рівних можливостей

За економічної підтримки

Регіону Ломбардії - Управління,

Центрального відділу закордонних міжнародних відносин та спілкування

Відділу Регіональних та національних відносин

Організації з питань роботи з місцевими органами

Відділу рівних можливостей, часового врегулювання та місцевого розвитку.

Брошура підготована в результаті співпраці Відділу координації жінок та рівних можливостей CISL:

- Луїджа Кассіна, Luigia, завідувача відділом координації жінок за рівність та рівні права CISL;
- Челія Ландаверде та Мауріціо Бове - CESIL-CISL.

В підготовці тексту брали участь: центральний відділ з питань сім'ї, школи та соціальної політики міста Мілан:

- Маріанні Фарачі та Крістіна Мамелі – відділ з питань сімейної політики, відділ жіночої політики та рівних прав;
- Джанкарла Бореатті, Кармен Маркетті та Моніка Мольтені – відділ з питань дорослих в скрутному становищі, відділ допомоги іноземцям та відділ ініціатив проти насильства;
- Роберта Вайа – відділ досліджень CISL.

Координація роботи:

Маріоліна Майолі, асесор з питань сім'ї, школи та соціальної політики міста Мілан

Кармела Мадаффарі, завідувача центральним відділом з питань сім'ї, школи та соціальної політики міста Мілан;

Джованні Даверіо, завідуючий відділом з питань сімейної політики міста Мілан;

Ліна Лукареллі, завідувача відділом з питань дорослих в скрутному становищі міста Мілан;

Луїджа Кассіна, Luigia, завідувача відділом координації жінок за рівність та рівні права

Milano

Comune
di Milano

Regione Lombardia

Presidenza
Pari Opportunità

2007 — European Year of Equal Opportunities for All

COORDINAMENTO
DONNE MILANO
PARITÀ E PARI
OPPORTUNITÀ

Questa guida è stata prodotta grazie al progetto **“I diritti delle donne immigrate”**, realizzato nell’ambito delle iniziative promosse nell’Anno Europeo delle Pari Opportunità per tutti (2007) dal Comune di Milano Direzione Centrale Famiglia, Scuola e Politiche Sociali Settore Politiche della Famiglia Ufficio Politiche Femminili e Pari Opportunità

con il cofinanziamento della

Regione Lombardia - Presidenza,

Direzione Centrale Relazioni Esterne, Internazionali e Comunicazione

U.O. Relazioni Regionali, Nazionali

Struttura Rapporti con gli Enti Locali

U.O.C. Pari Opportunità, Conciliazione dei Tempi, Sviluppo Locale.

La redazione è frutto della collaborazione con il Coordinamento Donne per la Parità e le Pari Opportunità della CISL:

- Luigia Cassina, Responsabile Coordinamento Donne per la Parità e le Pari Opportunità CISL;
- Celia Landaverde e Maurizio Bove del CESIL-CISL.

Alla stesura del testo hanno contribuito, inoltre, per la Direzione Centrale Famiglia, Scuola e Politiche Sociali del Comune di Milano:

- Marianna Faraci e Cristina Mamei del Settore Politiche della Famiglia, Ufficio Politiche Femminili e Pari Opportunità;
- Giancarla Boretti, Carmen Marchetti e Monica Molteni del Settore Adulti in difficoltà, Servizio Immigrazione e Ufficio Iniziative contro le violenze;
- Roberta Vaia dell’Ufficio Studi CISL.

Hanno coordinato i lavori:

Mariolina Motoli, Assessore alla Famiglia, Scuola e Politiche Sociali del Comune di Milano Carmela Madaffari, Direttore Centrale Famiglia, Scuola e Politiche Sociali del Comune di Milano; Giovanni Daverio, Direttore Settore Politiche della Famiglia del Comune di Milano; Lina Lucarelli, Direttore Settore Adulti in difficoltà del Comune di Milano;

Marianna Faraci, Dirigente Servizio Pianificazione e Programmazione dei Servizi Luigia Cassina, Responsabile Coordinamento Donne per la Parità e le Pari Opportunità.

ALTRI SERVIZI ISTITUZIONALI:

Ambulatorio per la Donna maltrattata – Soccorso Rosa, presso Ospedale San Carlo Borromeo
Via Pio II n.3, Milano
Tel. 02/40222408 (risponde l'ambulatorio di ginecologia e ostetricia).

I NUMERI PER LE EMERGENZE:

1522: il numero telefonico gratuito nazionale, operante 24 h su 24, per 365 giorni l'anno, multilingue, fornisce una prima risposta alle donne vittime di violenza e un'eventuale attivazione di servizi di aiuto (supporto psicologico, orientamento legale, ospitalità ad indirizzo segreto,...), garantendo il diritto alla privacy.

118: se sei ferita o ti senti molto male puoi contattare il Pronto Soccorso ospedaliero.

113: se ti senti in pericolo contatta la Polizia

SITI INTERNET UTILI:

www.women.it/casadonne/comecitrovi.it
www.antiviolenzadonna.it
www.pariopportunita.gov.it Dipartimento per i Diritti e per le Pari Opportunità
 Centri antiviolenza in Italia
 Arianna - Rete Nazionale antiviolenza

Associazione Telefono Donna Onlus
Piazza Ospedale Maggiore 3, Milano

Tel. 02/6443043

Mail: telefono.donna@tiscali.it

Servizi: accoglienza telefonica diurna all'interno dell'Azienda Ospedaliera Niguarda Ca'Granda, sostegno psicologico, orientamento legale e accompagnamento dei singoli casi agli altri soggetti competenti.

Associazioni:

Cooperativa La Grande Casa

Via Petrarca 146, Sesto San Giovanni (MI)

(competenza territoriale su Milano)

Tel. e fax 02/2412461, fax 02/24124643

e-mail: lagrandecasa@lagrandecasa.it

Servizi: casa rifugio per nuclei familiari composti da una mamma con un minore; accompagnamento educativo.

Fondazione AIED - Consultorio familiare accreditato

Via Vittorio 43, Milano

Tel. 02/66714156; fax 02/66714156

e-mail: aiedmi@tiscalinet.it

Sito web: www.aiedmilano.it

Servizi: consulenza psicologica, attività medica, corsi di prevenzione della violenza nelle scuole, corsi di sessualità e affettività, gruppi di auto-mutuo aiuto.

Comitato Italiano contro la schiavitù moderna Onlus

Via Bagutta 12, Milano

Tel. 02/76317047; fax 02/780811

e-mail: ccsm.segreteria@katamail.com

Sito web: www.ccsm-antislavery.org

Servizi: consulenza legale, sportello sociale, consulenza amministrativa, sostegno scolastico ad allievi rom su richiesta delle scuole, mediazione scolastica familiare.

Associazione Donna e madre Onlus

Via A. Storza 75, Milano

Tel. 02/89546013, fax 02/89549267

e-mail: info@donnaemadre.it

Sito web: www.donnaemadre.it

Servizi: casa rifugio per nuclei familiari composti da mamma con minore, consulenza legale, consulenza psicologica, consulenza pediatrica, logopedia, colloqui di counseling e orientamento professionale e lavorativo, educazione sanitaria.

Segnavia – Padri Somaschi

Piazza XXV Aprile 2, Milano

Tel. cell. 347/7563325

e-mail: segnavia@somaschi.it

Sito web: www.somaschi.it

Servizi: casa rifugio per donne, consulenza psicologica, supporto educativo, inserimento sociale e lavorativo, ricerca della soluzione abitativa.

DOVE TROVARE AIUTO IN CASO DI VIOLENZA:

Vi diamo di seguito gli indirizzi di enti ed associazioni che lavorano in rete con il Comune di Milano nel progetto *“Prevenire e contrastare la violenza alle donne”*, che hanno ottenuto dei finanziamenti dopo aver partecipato al bando 2006 L.23/99 art.4 comma 4 bis, o contributi comunali. Presso queste sedi e recapiti le donne possono trovare soccorso e assistenza.

SVS - Servizio Violenza sessuale Clinica Mangiagalli

Via Della Comenda 12, Milano.

Tel. 02/55032489

Mai: svs@policlinico.mi.it

Servizi: Pronto soccorso ginecologico e medico-legale 24 ore su 24, per 365 giorni l'anno.

Follow up infettivologici, clinici e psico-sociali

SVD – Servizio Violenza Domestica

Via Della Comenda 12 Milano,

Tel. 02/55033797

Servizi: sportello (SVD) all'interno della Fondazione Ospedale Maggiore Policlinico, Mangiagalli e Regina Elena, offre accoglienza, ascolto e informazione sia agli operatori sanitari che

alle donne che si rivolgono al servizio ospedaliero e che presentano caratteristiche dirette-

mente o indirettamente collegabili a una storia di violenza domestica..

Associazione Soccorso Violenza Sessuale “Donna Aiuta Donna Onlus”

Via Comenda 12, Milano

Tel. 333/6532651

Mai: svs@policlinico.mi.it

Servizi: orientamento e assistenza legale

Casa delle donne maltrattate di Milano

Via Piacenza 14, Milano

Tel. 02/55015519 Mai: cadmmi@tin.it

Servizi: ascolto telefonico, centralino di emergenza, accoglienza. Sportello di consulenza

sulla violenza economica e sportello di consulenza per insegnanti scuole medie superiori. Fa

attività di ospitalità

Cooperativa Sociale Cerchi D'Acqua

Via Verona 9, Milano

Tel. 02/58430117 Mai: info@cerchidaacqua.org

Servizi: accoglienza telefonica, colloqui, consulenze informative legali offerte da avvocato

civile e penaliste, interventi di sostegno psicologico, gruppi di auto-aiuto.

Fondazione Caritas Ambrosiana - Se.D

Via San Bernardino 4, Milano

Tel. 02/760371 (centralino), Tel. 02/76037353

Mai: maltrattamentodonne@caritas.it

Servizi: accoglienza; ospitalità; ascolto e orientamento; accompagnamento e aiuto, a partire

dall'ascolto della donna, dei suoi bisogni e delle sue risorse; ascolto telefonico; colloqui in

sede; accompagnamento; consulenze legali e psicologiche; mediazione culturale; invio ac-

compagnato a servizi specifici, per eventuale ricerca di lavoro, casa e formazione..

ISPETTORATO PROVINCIALE DEL LAVORO: Via M. Macchi 9 Telefono: 02/67921 dal lunedì al mercoledì 9,15-12,30 e 15-16 giovedì e venerdì 9,15-12,30
SPORTELLINO UNICO PER L'IMMIGRAZIONE C/O PREFETTURA DI MILANO
UTG Corso Monforte, 31 - 20122 Milano. Tel. 02/77584343.
QUESTURA, Ufficio Immigrazione: Via Montebello 26/28. Tel. 02/ 62261

UFFICIO DI COLLOCAMENTO: Viale Jenner 24. Tel. 02/ 77.40.40.40
I.N.P.S. (Istituto Nazionale di Previdenza Sociale)

Via Melchiorre Gioia, 22 Tel. Centralino: 02/67761

Via Pietro Martire D'Angheira 2 Tel Centralino: 02/574791

Contact Center: 803164

Via Toffetti 121 Tel. Centralino: 02/525761

Contact Center: 803164

Via Lorenteaggio 270/A Tel.Centralino: 02/4130181

Contact Center: 803164

Piazza Missori 8/10 Tel Centralino: 02/85621

Contact Center: 803164

Via Cicerone,14/5 Tel. Centralino: 02/6441211

Contact Center: 803164

Via Guglielmo Silva 38 Tel Centralino: 02/480871

Contact Center: 803164

Sindacati:

CISL - Coordinamento donne per la parità e le pari opportunità CISL Milano

Via Tadino 23, Milano
Tel. 02/20525216

Centro Donna CGIL
Corso Porta Vittoria 43, Milano
Tel. 02/55025296

**UIL - Coordinamento Pari Opportunità
UIL Milano e Lombardia**
Via Campanini 7, Milano
Tel. 02/671103900

RECAPITI CAF

ACLI: Tel.02/795316

CISL: Tel.02/20525899

CGIL: Tel.02/ 55025316

UIL CESER srl: Tel. 02/66980190

INDIRIZZI UTILI

UFFICI E SERVIZI DEL COMUNE DI MILANO

Settore Servizi per l'Infanzia, Via Porpora 10 - Tel: 02/884.62704
Ufficio Minori Assegnati, Largo Treves 1 - Tel. 02/884.63048)
Servizio Immigrazione del Comune di Milano, Via Edolo 19, Milano
Tel. 02/884.67581
Ufficio Iniziative contro le violenze, Largo Treves 1, IV piano - Tel.02/884 68457)

UFFICI ANAGRAFE

Zona 1: Via Larga, 12. Tel. 02.884. 62120/59999
Zona 2: Via Padova, 118. Tel. 02.884. 64241
Zona 3: Via Sansovino, 9. Tel.02.884. 58363
Zona 4: Viale Ungheria, 29. Tel.02.884. 63450
Zona 5: Viale Tibaldi, 41. Tel. 02.884.62910
Zona 6: Viale Legioni Romane, 54. Tel.02.884. 63560
Zona 7: Piazza Stovani, 3. Tel.02. 48911903
Zona 8: Via Quarenghi, 21. Tel. 02.884. 64261
Zona 9: Via Bovisasca, 173. Tel. 02. 39101172
Orario: 8,30-13,00 / 14,30 - 15,30

UFFICI RILASCIO IDONEITÀ ALLOGGIATIVA

pressò i Consigli di Zona

Zona 1: Via Marconi, 2. Tel. 02. 884 58105
Zona 2: Viale Zaria, 100. Tel. 02. 884 58250
Zona 3: Via Sansovino, 9. Tel.02. 884 58307
Zona 4: Via Oglio, 18. Tel. 02. 884 58408
Zona 5: Via Ribaldi, 41. Tel. 02. 884 58512 / 02 884 58509
Zona 6: Viale Legioni Romane, 54. Tel. 02. 884 58625/02 884 58626
Zona 7: Piazza Stovani, 3. Tel. 02. 884 65783/02 884 5774
Zona 8: Via Quarenghi, 21. Tel. 02. 884 58813
Zona 9: Via Guetzoni, 38. Tel. 02. 884 58766

A.S.L. (Azienda Sanitaria Locale)

Distretto 1: Corso Italia, 52. Tel. 02/ 85788102
Ufficio Relazioni con il pubblico. Tel. 02/ 85788100
Distretto 2. Via Ippocrate, 45. Tel. 02/ 85784001
Ufficio Relazioni con il pubblico. Tel. 02/ 85788200
Distretto 3: Via Ricordi, 1. Tel. 02/ 85788302
Ufficio Relazioni con il pubblico. Tel. 02/ 85788300
Distretto 4: Via Darwin, 20. Tel. 02/ 85788401
Ufficio Relazioni con il pubblico. Tel. 02/ 85788400
Distretto 5: P.zza Bande Nere, 3. Tel. 02/ 85787001
Ufficio Relazioni con il pubblico. Tel. 02/ 85788500

Le donne straniere che vivono e lavorano in Italia possono rivolgersi alle seguenti strutture CISL per ottenere sostegno e servizi:

CESIL, l'Ufficio Immigrazione della Cisl di Milano, svolge un'attività di informazione rispetto alla normativa vigente e di orientamento agli altri servizi del sindacato. L'attività di consulenza riguarda l'assistenza nella compilazione e nell'invio delle istanze di rilascio. Presso il CESIL operano **PANOLF** (Associazione Nazionale Oltre Le Frontiere), associazione di volontariato che offre attività informativa, consulenza, assistenza finalizzata alla promozione e tutela dei diritti degli immigrati, e il Gruppo Donne Internazionale, costituito da volontarie di diverse nazionalità, che organizza incontri formativi ed orientativi per donne immigrate su accoglienza e solidarietà e prepara materiali informativi. Il **Gruppo Donne Internazionale**, inoltre, gestisce due **"Case di Passaggio per donne in grave disagio sociale"**:

La reception è aperta al pubblico **dal lunedì al venerdì (h. 9.00-12.00), il lunedì e il martedì anche al pomeriggio (h. 14.00-16.00)**. La consulenza è solo su appuntamento.

Recapiti: tel:02/20408142; fax: 02/29409064; e-mail: cesil.immigrati@cisl.it. Entrambe le Associazioni sono in Via Benedetto Marcello n.10, Milano.

Coordinamento Donne CISL per la Parità e le Pari Opportunità: promuove politiche di pari opportunità nell'ambito del lavoro, della conciliazione lavoro/famiglia, della tutela della maternità e paternità. Inoltre, favorisce la conoscenza dei diritti civili e sociali delle donne immigrate, affiancandole nella difesa dei diritti civili e sociali delle donne nel mondo. Promuove progetti di solidarietà per le donne in grave disagio sociale e contro il fenomeno della tratta e della prostituzione.

A Milano, il Coordinamento Donne per la Parità e le Pari Opportunità opera in Via Tadino 23, tel: 02/20525216.

CAAF-CISL - Via Tadino 23, Milano - Centro di Assistenza Fiscale per dichiarazione dei redditi.

L'INAS (Istituto nazionale di assistenza sociale) è il Patronato della CISL, e fa attività di assistenza previdenziale per la tutela dei diritti delle lavoratrici e dei lavoratori, come previsto dalla Legge n.152/01 sui Patronati e dal Testo Unico sull'immigrazione (Dlgs n.286/98). La sede di Milano è in **Via Benedetto Marcello 18**, tel.: 02 29525021.

La CISL, CONFEDERAZIONE ITALIANA SINDACATI LAVORATORI è un'organizzazione sindacale che si batte per la solidarietà tra i popoli ed è impegnata in molti progetti per lo sviluppo economico e sociale dei paesi in via di sviluppo di tutto il mondo. La CISL si occupa delle tematiche relative agli stranieri immigrati in Italia e ai loro familiari, svolgendo un'azione di tutela sociale e giuridica complessiva, attraverso l'informazione sui diritti/doveri e l'assistenza e la consulenza. La **Cisl di Milano** si trova in **Via Tadino 23**, tel.: 02205201, fax 02 2043660, sito: www.cislmilano.it.

Il Comune di Milano - Ufficio Iniziativa contro le violenze, (Largo Treves 1, IV piano-Tel.02.884 68457) ha come obiettivo principale il coordinamento e il sostegno di progetti rivolti alla tutela delle donne. Mette a disposizione strumenti legali per tutelarvi ed interrompere la violenza e strutture competenti dove trovare ospitalità, sostegno e progettare soluzioni. **La CISL, per il tramite del suo Coordinamento per la Parità e le Pari Opportunità, è partner del progetto "I diritti delle donne immigrate" e in quanto tale ha redatto questa guida per conto del Comune di Milano**

È prevista la pena della reclusione da 6 mesi a 4 anni per chiunque minaccia o molesti da cagionare un grave stato di ansia, e di paura, ovvero da ingenerare un fondato timore per l'incolumità propria o dei propri figli e che ti costringe a cambiare le tue abitudini di vita. La pena è aumentata della metà se le molestie sono perpetrate dal coniuge, convivente o divorziato, da una persona legata affettivamente o se sono esercitate contro un minore o contro una persona minorata fisica o psichica.

È stata approvata una legge che predispone le misure contro gli atti persecutori, introducendo nel codice penale la fattispecie di reato di stalking.

ESISTE SEMPRE UNA VIA DI USCITA: TU HAI LA FORZA E LE RISORSE PER TROVARE LA TUA SOLUZIONE

La violenza è un problema di chi la agisce.

NON SEI TU LA CAUSA DELLA VIOLENZA

La violenza tende ad annullare, ammutolire, ammentare chi la subisce provocando pesanti conseguenze sulla qualità della vita.

NON SEI TU INADEGUATA

- responsabile della situazione
- non capita e temi che nessuno possa aiutarti
- non vedi una soluzione

Se sei lavoratrice comunitaria usufruisci della libera circolazione nei paesi dell'Unione europea.
Non hai più l'obbligo di avere la carta UE. Basta ottenere, insieme ai tuoi familiari comunitari, l'iscrizione anagrafica in Italia come residente.
Se i tuoi familiari sono cittadini non comunitari hanno diritto a stare con te e avere una carta di soggiorno di familiare di un cittadino dell'Unione. Hanno, inoltre, lo stesso diritto di libera circolazione il tuo coniuge, anche se è non comunitario, e i tuoi figli minori di 21 anni o a carico, legalmente soggiornanti in Italia.

NORMATIVA DI RIFERIMENTO

- *Testo Unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell'immigrazione e norme sulla condizione dello straniero (Decreto Legislativo n. 286/98 e successive modifiche).*
- *Regolamento di attuazione (Decreto Presidenza della Repubblica n. 394/99 e successive modifiche).*
- *Legge n. 91/92 «Norme sulla cittadinanza italiana*
Decreto Legislativo n. 30/2007 Attuazione della direttiva 2004/38/CE relativa al diritto dei cittadini dell'Unione e loro familiari di circolare e di soggiornare liberamente nel territorio degli Stati membri

CONTRASTARE LA VIOLENZA CONTRO LE DONNE⁸

Ricorda che:
È violenza ogni forma di abuso e/o controllo.

Può essere:

- fisica
- psicologica
- sessuale
- economica

Forse ti senti:

- impaurita
- stanca e senza energie
- isolata e sola
- provi vergogna per ciò che è successo, per non aver reagito o non essere riuscita a fermare la violenza

⁸ *Tratto da "Violenza alle donne: il diritto di dire no", 2006; opuscolo realizzato dal Comune di Milano con la Cooperativa Sociale Cerchi D'Acqua, in collaborazione con CGIL, CISL e UIL, grazie ad un finanziamento della Legge Regionale 23/99 "Politiche regionali per la famiglia", art.4, comma bis*

pubblica o privata, cooperativa, agenzia di somministrazione ecc.), ma dovrai sempre svolgere la mansione di infermiera professionale.

Se possiedi un titolo di scuola secondaria:

- puoi chiedere il riconoscimento, presentando una domanda al Ministero dell'Istruzione;
- dovrai allegare la documentazione estera legalizzata dal Consolato Italiano del luogo di residenza e una dichiarazione di valore del titolo.

CITTADINANZA ITALIANA

Puoi chiedere la cittadinanza italiana:

- se sei di origine italiana e sei residente in Italia (se non hai la residenza in Italia, ma sei entrata regolarmente, puoi richiedere comunque la cittadinanza ed hai diritto ad un permesso di soggiorno "in attesa di cittadinanza");
- se sei nata in Italia e vi risiedi con regolare permesso di soggiorno, senza interruzioni, dalla nascita e fino ai 18 anni, rivolgendoti entro il 19° anno di età presso il tuo Comune di residenza,
- se sposi un cittadino italiano e risiedi in Italia da almeno 2 anni a partire dalla data del matrimonio; oppure se sposi un cittadino italiano e sei residente all'estero trascorsi tre anni a partire dalla data del matrimonio (in presenza di figli i termini sono ridotti della metà). Non deve essere intervenuto scioglimento o annullamento del matrimonio, separazione o cessazione della convivenza.

La domanda va presentata in Prefettura.

- per naturalizzazione, se risiedi legalmente in Italia da 10 anni ed a seguito della valutazione di alcuni requisiti quali l'autonomia economica, il pagamento delle tasse, la mancanza di precedenti penali, ecc.
- La domanda va presentata in Prefettura.

NUOVE CITTADINE COMUNITARIE

Dal 1° maggio 2004 dieci nuovi paesi sono entrati a far parte dell'Unione Europea: Cipro e Malta, Estonia, Lettonia, Lituania, Repubblica Ceca, Ungheria, Polonia, Slovacchia e Slovenia. Se sei cittadina di uno di questi Paesi puoi entrare per lavoro in Italia senza limitazioni.

Dal 1° gennaio 2007 si sono aggiunti Bulgaria e Romania.

Se sei cittadina di uno di questi Paesi puoi entrare senza limitazioni in Italia e lavorare nei seguenti settori: agricolo, turistico-alberghiero, domestico, edilizio, metalmeccanico, dirigenza-le e stagionale. In caso di impiego nei restanti settori lavorativi devi chiedere l'autorizzazione al lavoro presso lo Sportello unico per l'immigrazione della Prefettura di Milano

STUDIO E TITOLO DI STUDIO

Se hai ottenuto il visto per frequentare un corso universitario in Italia:

- puoi chiedere, al momento dell'immatricolazione, l'abbreviazione del corso, se hai accumulato alcuni anni di studio universitario nel tuo Paese (documentati con gli esami sostenuti);
- puoi avere un permesso di soggiorno per motivi di studio di un anno, rinnovabile se hai superato gli esami necessari (almeno un esame nel primo anno, almeno due negli anni successivi e comunque non oltre il terzo anno fuori corso);
- il permesso per studio o formazione ti consente di lavorare per un massimo di 20 ore settimanali;
- puoi convertire il permesso per studio o formazione in permesso per lavoro subordinato o autonomo, in base alla quota riservata alle conversioni*. La conversione è indipendente dalla disponibilità delle quote per coloro che si laureano in Italia o hanno conseguito un master di secondo livello
- puoi iscriverti alla ASL per l'assistenza sanitaria volontaria, versando un contributo forfettario;
- puoi chiedere il ricongiungimento con i tuoi familiari, se dimostri di avere i requisiti di alloggio e reddito.

Se possiedi una laurea ottenuta all'estero:

- puoi chiedere il riconoscimento accademico della tua laurea estera, se possiedi un permesso per lavoro o per motivi familiari, presentando una domanda direttamente all'Università italiana (segreteria studenti stranieri). Salvo accordi bilaterali con l'Università del tuo Paese, otterrai l'abbreviazione del corso di laurea;
- dovrai allegare i titoli stranieri (certificati di studio, materie sostenute e voti) legalizzati dalle autorità del tuo Paese, tradotti e muniti di dichiarazione di valore del Consolato italiano del Paese che ti ha rilasciato il titolo;
- superati gli esami previsti per ogni corso, otterrai la laurea italiana e potrai iscriverti agli albi per l'esercizio professionale, con pari diritti rispetto ai cittadini italiani.

Se possiedi un titolo professionale, ottenuto all'estero:

- puoi chiedere il riconoscimento professionale del titolo estero presentando una domanda al Ministero competente (Ministero della Giustizia, del Welfare, ecc), che esaminerà il tuo caso. Il riconoscimento ti sarà concesso con decreto, a seguito del superamento di alcune prove;
- successivamente potrai iscriverti all'albo professionale per esercitare la tua professione in Italia. Puoi farlo anche se risiedi ancora all'estero (via posta o tramite delega ad una persona di fiducia), se hai ottenuto un'autorizzazione per lavorare in Italia, anche fuori quota di ingresso, come nel caso degli infermieri professionali⁷;
- il decreto di riconoscimento delle professioni sanitarie è valido per due anni, entro i quali devi iscriverti nel relativo albo professionale. In caso contrario, il decreto perde efficacia. Per le professioni non costituite in ordini o in collegi, il decreto di riconoscimento perde efficacia, qualora l'interessata non lo abbia utilizzato per scopi di lavoro, per un periodo di due anni dalla data del rilascio;
- potrai rinnovare il tuo nulla osta al lavoro e il permesso di soggiorno, se inizi a lavorare come infermiera professionale. Potrai cambiare datore di lavoro (struttura sanitaria

⁷ Così come previsto dal decreto annuale, che regola i flussi d'ingresso. Vedi art. 27 D.Lgs. 286/98 e successive modifiche.

- assegni di maternità, invalidità civile o assegno sociale, devi essere in possesso del permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo (ex-carta di soggiorno). Tale requisito non è richiesto per i rifugiati;
- il lavoratore invalido può essere iscritto nelle liste di collocamento obbligatorio.

Per ottenere le prestazioni economiche socio-assistenziali:

- e non hai raggiunto il diritto a una pensione italiana o se con il tuo Paese non esiste una Convenzione Internazionale di Sicurezza Sociale, puoi avere diritto a una pensione a 65 anni di età con il sistema contributivo, anche se hai meno di 5 anni di contributi versati in Italia.

Se hai deciso di ritornare nel tuo paese:

- l'Italia ha stipulato numerose Convenzioni internazionali di sicurezza sociale che consentono di sommare i periodi di lavoro svolti in Italia e nel tuo Paese;
- puoi ottenere una serie di prestazioni previdenziali, secondo il tipo di convenzione (maternità, pensioni, infortuni, malattia, prestazioni familiari, ecc);
- sappi che l'Italia ha stipulato delle Convenzioni Internazionali di Sicurezza Sociale con: Argentina, Australia, Brasile, Canada, Isole di Capo Verde, Jersey e Isole del Canale, Isole di Man, Croazia, Slovenia, Bosnia Erzegovina, Macedonia, Serbia Montenegro, Principato di Monaco, Repubblica di San Marino, Stati Uniti d'America, Tunisia, Uruguay, Venezuela e Svizzera. Altre convenzioni sono in fase di stipula;
- le prestazioni familiari sono erogate ai familiari all'estero, solo se vi è una convenzione che le preveda.

Se hai lavorato in vari paesi:

- Se hai un regolare rapporto di lavoro in Italia hai diritto:
- allo stesso trattamento previdenziale e assicurativo previsto per le lavoratrici e i lavoratori italiani (maternità, assegni familiari, infortuno, malattia, pensioni d'invalidità, vecchiaia e superstiti, disoccupazione, ecc);
- ad avere un permesso di soggiorno per residenza elettiva, se sei pensionata e non sei in possesso di un permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo (ex - carta di soggiorno).

PREVIDENZA E ASSISTENZA SOCIALE

- dovrai essere iscritta nelle liste di mobilità o nell'elenco anagrafico presso il Centro per l'impiego, per la durata residua del tuo permesso di soggiorno e, in ogni caso, per almeno sei mesi;
- in caso di licenziamento, se hai i requisiti contributivi previsti, puoi chiedere l'indennità di disoccupazione oppure l'indennità di mobilità agli uffici INPS o al Patronato nei casi previsti dalla legge;
- hai diritto ad un permesso di soggiorno "per attesa occupazione" della durata di soli 6 mesi;
- alla scadenza del permesso di soggiorno per attesa occupazione dovrai dimostrare di aver ottenuto un nuovo contratto di lavoro altrimenti la tua richiesta di rinnovo sarà rigettata.

Se perdi il tuo posto di lavoro per licenziamento o dimissioni:

Devi essere regolarmente soggiornante in Italia da almeno cinque anni e dimostrare di avere:

- un permesso di soggiorno in corso di validità per lavoro subordinato o autonomo o per motivi familiari;
- un alloggio che rispetti i parametri minimi per l'edilizia pubblica, secondo la legge regionale;
- un reddito uguale o superiore all'importo annuale dell'assegno sociale (€ 5.317,65 per il 2009), che varia a seconda del numero di familiari a carico (€ 7.976,47 in presenza di un familiare, € 10.635,30 in presenza di due familiari, € 13.294,12 in presenza di tre familiari, di € 15.952,95 in presenza di quattro familiari, € 10.635,30 in presenza di due o più minori di 14 anni, € 13.294,12 in presenza di due o più minori di 14 anni e un familiare);
- assenza di condanne penali.

Il permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo (ex-car-ta di soggiorno) permette:

- l'ingresso in Italia senza obbligo di visto;
 - lo svolgimento di ogni attività lavorativa, salvo quelle riservate ai cittadini italiani;
 - di lavorare o soggiornare in un altro Paese dell'Unione Europea;
 - l'accesso alle prestazioni economiche socio-assistenziali, previdenziali, scolastiche ecc., a condizione di essere effettivamente residente in Italia (iscrizione anagrafica).
- Il permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo è valido a tempo indeterminato quale titolo per il soggiorno.

Ricorda che il permesso di soggiorno CE è revocato in caso di assenza dal territorio dell'Unione Europea per un periodo superiore ai 12 mesi.

LAVORO

Se hai un permesso di soggiorno per lavoro subordinato non stagionale o autonomo, hai diritto a:

- parità di trattamento e piena uguaglianza di diritti rispetto alle lavoratrici e ai lavoratori italiani;
- parità di trattamento retroattivo, previdenziale e assistenziale previsto per le lavoratrici e i lavoratori italiani dalla legge e dai contratti nazionali di lavoro;
- la possibilità di iniziare degli studi oppure di continuare gli studi oltreché di far riconoscere i qualificati realizzati nel tuo Paese;
- la possibilità di chiedere il riconoscimento del tuo titolo professionale ai fini dell'esercizio dell'attività professionale in Italia.

Il permesso di soggiorno per lavoro subordinato, autonomo o per motivi familiari può essere utilizzato per tutte le altre attività lavorative consentite dalla legge.

Il cosiddetto "pacchetto sicurezza" prevede che per il rinnovo del permesso di soggiorno si dovrà pagare una tassa che varia da € 80 a € 200.

Se hai un permesso di soggiorno di lunga durata puoi:

- iscriverti all'anagrafe e ottenere la residenza in Italia;
- richiedere la carta d'identità;
- iscriverti al Servizio Sanitario Nazionale per il diritto all'assistenza sanitaria.

Ricordati:

- di rinnovare la dichiarazione di dimora abituale entro 60 giorni dal rinnovo del permesso di soggiorno presso gli uffici dell'anagrafe del Comune;
- di fare la dichiarazione annuale dei redditi (per l'assistenza fiscale puoi rivolgerti ai numerosi CAF presenti sul territorio)

Il rinnovo del permesso di soggiorno per lavoro è subordinato alla sottoscrizione del contratto di soggiorno che:

- deve contenere la garanzia, da parte del datore di lavoro, di un alloggio per la lavoratrice e del pagamento delle spese di viaggio per il suo rientro nel Paese di origine;
- deve essere firmato dal datore di lavoro e dalla lavoratrice e spedito tramite raccomandata con ricevuta di ritorno presso lo Sportello Unico per l'Immigrazione a Milano in Corso Manforte, 31 CAP 20122, per quelli residenti a Milano (ricorda di conservare accuratamente una fotocopia e la ricevuta della raccomandata).

PERMESSO DI SOGGIORNO CE PER SOGGIORNANTI DI LUNGO PERIODO (ex-carta di soggiorno)

L'Italia ha recepito e si è uniformata alle direttive Europee. L'ex-carta di soggiorno è stata sostituita dal "permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo". È un documento che riguarda i cittadini extracomunitari ed è valido per tutto il territorio dell'Unione Europea. Tale permesso ha durata illimitata ed è anche valido come documento d'identificazione personale, purché sempre aggiornato. Puoi chiedere il permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo (ex-carta di soggiorno):

- per te, per tuo marito e per i tuoi figli minori;
- per i tuoi figli maggiorenni (ossia con più di 18 anni) a carico, se, a causa del loro stato di salute, sono totalmente invalidi;
- per i tuoi genitori a carico, se non hanno altri figli nel paese d'origine o se ultrasessantacinquenni, qualora gli altri figli siano impossibilitati al loro sostentamento per gravi motivi di salute;

• indicando nella domanda il visto d'ingresso rilasciato dal Consolato italiano del tuo Paese, il tuo passaporto valido o documento equipollente e i documenti che dimostrano la disponibilità di alloggio e la possibilità di mantenerti in Italia.

Per ricevere assistenza nella compilazione del KIT puoi rivolgerti ai Patronati o Uffici abilitati alla compilazione della richiesta e all'invio telematico;

Devi rivolgerti direttamente alla Questura se chiedi il rilascio di un permesso per:

- cure mediche;
- minore età e affidamento;
- protezione sociale;
- giustizia;
- status di apolide;
- motivi umanitari;
- richiesta di asilo e asilo politico;
- residenza elettiva;
- coesione familiare con figlio minore regolarmente soggiornante

L'Ufficio Immigrazione della Questura di Milano si trova in Via Montebello, 26/28
Tel. 02-62261.

Il permesso di soggiorno ha una durata non superiore a:

- nove mesi per lavoro stagionale;
- due anni in caso di contratto di lavoro subordinato a tempo indeterminato;
- due anni per lavoro autonomo o per ricongiungimento familiare;
- un anno in caso di contratto per lavoro subordinato a tempo determinato;
- un anno per studio;
- alla durata del procedimento per ottenere la cittadinanza italiana, l'apollidia o il riconoscimento dello status di rifugiato;
- cinque anni per coesione familiare con familiari italiani entro il 2° grado;
- cinque anni per asilo politico, tre anni per protezione sussidiaria.

Se arrivi per motivi di turismo, visita o affari, o comunque con un visto non superiore ai tre mesi, devi fare una dichiarazione di presenza (che sostituisce il vecchio permesso di soggiorno) alla polizia di frontiera o presso la Questura, entro 8 giorni dall'ingresso.

Il permesso di soggiorno sarà rinnovato:

- se possiedi mezzi di sostentamento, alloggio e gli altri requisiti richiesti, a seconda del tipo di permesso che hai richiesto;
- se non sei stata lontana dall'Italia per più di sei mesi, salvo comprovati motivi;
- se non hai una segnalazione relativa all'accordo di Schengen in un altro paese dell'Unione Europea;
- se non hai commesso reati ostativi.

Puoi compilare da sola la richiesta di rinnovo del tuo permesso di soggiorno e spedirla tramite Poste Italiane oppure puoi rivolgerti al Patronato per la compilazione del modulo e l'invio telematico della richiesta.

Il rinnovo del permesso di soggiorno deve essere chiesto almeno 60 giorni prima della scadenza e non oltre 60 giorni dopo la scadenza.

PROTEZIONE SOCIALE

I progetti di protezione sociale³ sono rivolti a persone straniere vittime di sfruttamento (sessuale, lavorativo, accattonaggio) che decidono di sottrarsi alle violenze e di partecipare ad un programma di assistenza ed integrazione sociale sul territorio italiano.

I progetti garantiscono ospitalità in centri di accoglienza, strutture protette e il rilascio di un

permesso di soggiorno per motivi umanitari.

Il permesso di soggiorno per motivi umanitari:

- dura 6 mesi e può essere rinnovato per un anno;
- consente l'iscrizione all'assistenza sanitaria e l'accesso ai servizi assistenziali;
- consente di iscriversi nelle liste di collocamento, di svolgere lavoro subordinato o di studiare;
- può essere convertito in permesso di soggiorno per motivi di lavoro.

Informazioni sui progetti di protezione possono essere richieste a:

- Numero Verde Nazionale 800.290.290;
- Ufficio Servizi Immigrazione del Comune di Milano, Via Edolo, 19 Milano
Tel. 02-884.67581.

PERMESSO DI SOGGIORNO

Il permesso di soggiorno⁴ è il documento che attesta la tua presenza legale in Italia.

Il permesso di soggiorno può essere rilasciato per:

- lavoro subordinato, stagionale o autonomo;
- attesa occupazione;
- attività di lavoro in casi particolari⁵ (spettacolo, infermieri, sportivi, ecc.);
- motivi familiari;
- studio;
- affidamento;
- acquisizione della cittadinanza italiana o dello status di apolide;
- religione o culto;
- affari, missione;
- asilo politico, protezione sussidiaria e motivi umanitari.

Il permesso di soggiorno deve essere richiesto:

- entro otto giorni lavorativi dall'arrivo in Italia inviando il KIT che potrai trovare presso gli uffici di poste italiane denominati "Sportello Amico";

³ Vedi art. 18 del Decreto Legislativo 286/98 "Testo unico delle disposizioni in materia di immigrazione".

⁴ Attenzione: il permesso di soggiorno non è da confondere con il "visto", che autorizza solo l'ingresso sul territorio italiano.

⁵ Vedi art. 27 del Decreto Legislativo 286/98 "Testo unico delle disposizioni in materia di immigrazione".

Nota bene: il cosiddetto “pacchetto sicurezza” non ha modificato questi diritti.

Se non puoi tenere il bambino appena nato puoi lasciarlo in ospedale. Non è un reato, quindi non sarai soggetta ad alcuna sanzione e sarà tutelato il tuo anonimato. Ricordati, però, che è una scelta definitiva e il tuo bambino verrà dato in adozione. Prima di qualunque scelta, puoi rivolgerti agli operatori sociali presenti in ospedale: a Milano, presso la Clinica Mangiagalli, in Via Comenda 10, esiste la “Culla per la Vita” oppure puoi chiamare il numero verde 800.400.400 (Servizio Madre Segreta della Provincia di Milano).

Inoltre, il Consultorio offre colloqui psicologici e sociali per problemi di coppia, familiari e rapporto con i figli. Ti informa anche su problemi riguardanti il diritto di famiglia, le separazioni, i divorzi e il riconoscimento dei figli.

- problemi relativi alla menopausa.
- visite e controlli ginecologici (PapTest);
- applicazione legge 194/78 (per l'interruzione volontaria di gravidanza);
- contraccezione;
- gravidanza e maternità;
- maternità e paternità consapevoli;
- relazioni affettive e sessuali;

relative a:

Puoi rivolgerti al Consultorio Familiare, che offre servizi e consulenze

Nota bene: il cosiddetto “pacchetto sicurezza” non ha modificato questi diritti.

• puoi usufruire delle cure sanitarie, ambulatoriali e ospedaliere urgenti e in ogni modo essenziali, utilizzando il codice STP (Straniero Temporaneamente Presente);

• l'accesso alle strutture sanitarie non può comportare alcuna segnalazione alle Autorità;

• non puoi essere espulsa, se sei in stato di gravidanza o nei 6 mesi successivi alla nascita del bambino. Potrai avere un permesso di soggiorno per cure mediche (insieme al padre del bambino se sposato e convivente con te), rinnovabile fino ai 6 mesi di età del bambino e dovrai iscriverti al Servizio Sanitario Nazionale, presentando la documentazione che attesti la gravidanza in corso.

2. Se non hai ancora il permesso di soggiorno:

titolare di una polizza assicurativa, valida in Italia, contro il rischio di malattie, infortuni e maternità.

- se sei regolarmente soggiornante, ma non rientri nelle categorie precedenti (ad esempio, se hai un permesso per studio), pagando un contributo annuale, a meno che tu non sia già

1.2 Puoi iscriverti volontariamente al Servizio sanitario nazionale:

- di farmaci;
- sono totalmente gratuiti l'assistenza medica generale e pediatrica ed i ricoveri in ospedale.

- dopo i 14 anni, sarà loro rilasciato un permesso di soggiorno per motivi familiari (o un permesso di soggiorno C.E. per soggiornanti di lungo periodo se i genitori sono in possesso di tale permesso);
 - a 18 anni, diventati maggiorenni, hanno diritto ad un permesso di soggiorno per studio, per lavoro subordinato/autonomo o per attesa occupazione. Inoltre, possono rinnovare il loro permesso di soggiorno per motivi familiari, purché i genitori dimostrino un reddito sufficiente al loro mantenimento.
- I cittadini stranieri nati in Italia da genitori regolarmente soggiornanti e che vi abbiano risieduto legalmente senza interruzioni dalla nascita e fino alla maggiore età, possono richiedere la cittadinanza italiana. L'istanza deve essere presentata, entro il diciannovesimo anno di età, al Comune competente per residenza.

Se hai figli minori e non hai il permesso di soggiorno:

- potrai ottenere anche tu un permesso di soggiorno per motivi familiari, se i tuoi figli sono iscritti sul permesso di soggiorno del padre, anche se tu non sei spostata con lui. E essenziale, però, che tu abbia avuto un precedente permesso di soggiorno, scaduto da non più di un anno (anche se per cure mediche/gravidanza) e che il padre dimostri i requisiti di alloggio e reddito previsti per il ricongiungimento familiare;
- il Tribunale per i Minorenni, per gravi motivi legati allo sviluppo psicofisico del minore che si trova in Italia, può autorizzare l'ingresso o la permanenza di un familiare, rilasciando a quest'ultimo un permesso "per assistenza minore", che permette di lavorare regolarmente, ma che non può essere convertito in un permesso di soggiorno per lavoro;*
- anche se irregolari, i tuoi figli hanno diritto all'assistenza sanitaria e sono soggetti all'obbligo scolastico;

ASSISTENZA SANITARIA

1. Se hai il permesso di soggiorno

1.1 Devi iscriverti obbligatoriamente al Servizio sanitario nazionale (SSN):

- se hai un permesso di soggiorno (o se ne hai chiesto il rinnovo) per lavoro subordinato, autonomo o per attesa occupazione, per motivi familiari, per asilo politico, per protezione sussidiaria o per motivi umanitari, per richiesta di asilo, o affidamento, per acquisto della cittadinanza italiana;
- l'iscrizione è gratuita, è valida anche per i tuoi familiari a carico regolarmente soggiornanti ed ha durata pari al permesso di soggiorno. A seguito dell'iscrizione avrai gli stessi diritti e doveri della cittadina italiana, ma ricordati che l'iscrizione non è più valida nel caso in cui il permesso di soggiorno non sia stato rinnovato o sia stato revocato;
- l'iscrizione deve essere fatta presso l'Azienda sanitaria locale (ASL), dove è possibile scegliere il medico di base e il pediatra di famiglia. L'ASL ti rilascia la tessera sanitaria - Carta Regionale dei Servizi (CSR) - che ti permetterà di accedere a tutte le prestazioni di assistenza sanitaria. Dovrai pagare solo il ticket per le visite in ambulatorio o per l'acquisto senza sanitaria.

familiare), dimostrando di risiedere in un alloggio idoneo ad accoglierti e di avere un reddito sufficiente per il loro mantenimento.

In questo caso, puoi chiedere un visto di ingresso in Italia anche per loro, come "familiari al seguito", ma devi prima ottenere il nulla osta dallo Sportello Unico per l'Immigrazione, presso la Prefettura (Corso Monforte, 31 - 20122 Milano, Tel. 02.77584343), tramite un Procuratore speciale nominato presso l'Ambasciata o il Consolato Italiano nel tuo Paese di provenienza.

Per fare arrivare i tuoi familiari devi dimostrare di avere a disposizione:

- un reddito annuo, derivante da fonti lecite (ad es. lavoro subordinato o autonomo), non inferiore all'importo annuo dell'assegno sociale, aumentato della metà per ogni familiare da ricongiungere.
- Per il 2009 il reddito da dimostrare è di € 7.976,47 per il ricongiungimento di un familiare, di € 10.635,30 per il ricongiungimento di due familiari, di € 13.294,12 per il ricongiungimento di tre familiari, di € 15.952,95 per il ricongiungimento di quattro familiari e così via.
- Per il ricongiungimento di due o più minori di 14 anni è sufficiente dimostrare un reddito annuo pari al doppio dell'importo annuo dell'assegno sociale (per il 2009 € 10.635,30); un alloggio idoneo in quanto conforme ai requisiti igienico-sanitari nonché di idoneità abitativa accertati dai competenti uffici comunali.

La domanda di nulla osta per il ricongiungimento familiare deve essere presentata allo Sportello Unico per l'Immigrazione, presso la Prefettura di dimora, utilizzando la procedura informatizzata. Per far ciò potrai chiedere assistenza ai patronati e agli altri uffici abilitati. Quando avrai ottenuto il nulla osta i tuoi familiari dovranno presentare al Consolato Italiano nel loro Paese i documenti che attestano il rapporto coniugale o di parentela con te al fine di ottenere il visto di ingresso.

I tuoi familiari:

- entro 8 giorni lavorativi dall'arrivo, con il passaporto ed il visto d'ingresso per motivi familiari, dovranno presentarsi presso lo Sportello Unico per l'Immigrazione della Prefettura; se abiti a Milano o in provincia di Milano il tuo familiare deve fissare entro 8 giorni dall'arrivo l'appuntamento telematico allo Sportello Unico sul relativo sito internet della Prefettura di Milano;
 - in Prefettura riceveremo il modulo (KIT) di richiesta del primo permesso di soggiorno: no per famiglia, che dovrà essere spedito tramite gli uffici di Poste Italiane denominati "Sportello Amico";
 - con il permesso per motivi familiari potranno svolgere un lavoro subordinato o autonomo, iscriversi negli elenchi dell'anagrafe comunale per trovare un lavoro, usufruire dell'assistenza sanitaria e frequentare i corsi di studio e/o di formazione professionale;
 - una volta ricongiunti, hanno diritto ad un permesso di soggiorno per motivi di famiglia della durata del tuo permesso di soggiorno oppure al tuo stesso permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo.
- I familiari di un cittadino italiano o comunitario hanno diritto ad un permesso di soggiorno di lunga durata come familiari di un cittadino dell'Unione Europea.

Se hai figli minori e hai il permesso di soggiorno:

- fino ai 14 anni, sono iscritti anche loro sul permesso di soggiorno o sul permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo (ex-carta di soggiorno) tuo e/o del padre (al minore verrà rilasciato un tesserino autonomo associato a quello del genitore);

Se vieni dall'estero e sei stata autorizzata ad entrare in Italia per motivi di lavoro o hai un permesso di CB per soggiornanti di lungo periodo (ex-carta di soggiorno) puoi far venire in Italia con te i tuoi familiari (gli stessi per i quali ti è consentito chiedere il ricongiungimento

- tuo marito, se non legalmente separato e se non ha meno di 18 anni;
- i tuoi figli minori e anche i figli di tuo marito;
- i tuoi figli maggiorenni (ossia maggiori di 18 anni) a carico, se, a causa del loro stato di salute, sono totalmente invalidi;
- i tuoi genitori a carico, se non hanno altri figli nel paese d'origine o, in caso abbiano più di sessantacinque anni, se gli altri figli sono impossibilitati al loro mantenimento per documentati gravi motivi di salute.

I familiari che possono raggingerti in Italia sono:

- se hai un permesso di soggiorno CB per soggiornanti di lungo periodo (ex-carta di soggiorno) o un permesso di soggiorno della durata di almeno un anno per lavoro subordinato o autonomo, per studio, per asilo, per motivi religiosi o per motivi familiari.

Puoi chiedere il ricongiungimento con i tuoi familiari all'estero:

- ai sensi dell'art. 19 comma 2 lett. d) del T.U. sull'immigrazione (D.Lgs. 286/1998), non modificato dal cosiddetto pacchetto sicurezza, non puoi essere espulsa;
- puoi chiedere direttamente alla Questura un permesso di soggiorno "per cure mediche", da quando viene certificata la gravidanza e fino al 6° mese di vita del tuo bambino, presentando il certificato medico e una dichiarazione di domicilio (tale permesso di soggiorno potrà essere richiesto anche dal padre del bambino, alla sua nascita, se è sposato e convivente con te).
- Ricordati che il permesso di soggiorno per cure mediche/maternità non consente di svolgere attività lavorativa e non è rinnovabile né convertibile;
- hai diritto alle cure ambulatoriali e ospedaliere urgenti o considerate essenziali, in modo continuativo, durante la gravidanza ed il parto, presso gli ospedali pubblici o convenzionati con il Servizio Sanitario Nazionale. Riceverai lo stesso trattamento delle cittadine italiane anche in assenza di documenti;
- puoi effettuare la dichiarazione di nascita presso l'ospedale o l'ufficio comunale senza correre il rischio di venire denunciata; allo stesso modo il padre del bambino, se è irregolarmente presente sul territorio e se non è sposato con te, può effettuare il riconoscimento del figlio naturale senza correre alcun rischio;
- puoi ricorrere alle vie giudiziarie per il riconoscimento della paternità se il padre del minore non vuole riconoscerlo dopo la nascita;

Se non hai ancora il permesso di soggiorno ed aspetti un bambino:

La domanda va inoltrata entro 6 mesi dalla data del parto all'Ufficio Protocollo, Largo Treves 1, Tel. 02-88453361.
(Si precisa che la domanda va rinnovata ogni anno, finché sussiste il requisito dei tre figli minori nel proprio nucleo).

FAMIGLIA

• un contributo economico annuale, per un totale di € 1623,57 (corrispondente a € 128,89 al mese per un periodo fino a 12 mesi), se hai almeno tre figli minori che convivono con te e se la tua situazione economica (rilevata con ISEE) non supera € 23.200,30, per l'anno 2009, per una famiglia di cinque persone. Per nuclei familiari con più componenti l'ISEE aumenta in proporzione. Questo contributo economico non viene erogato mensilmente e può essere chiesto insieme al sostegno alla maternità precedentemente elencato.

Non è prevista l'erogazione di quest'assegno alle cittadine extracomunitarie, anche se in possesso della carta di soggiorno.

Per informazioni, devi rivolgerti all'Ufficio Sostegno alla Famiglia – comune di Milano - Tel. 02-884.63048).

Se sei una cittadina comunitaria puoi chiedere:

• un assegno di maternità dell'importo massimo di € 1545,55, per l'anno 2009, se risiedi a Milano, se non hai ricevuto altre prestazioni di maternità dall'INPS o dal datore di lavoro e se la tua situazione economica (rilevata con ISEE) non supera Euro 32.222,66 (per l'anno 2009) per una famiglia di tre persone (per nuclei familiari con più componenti l'ISEE aumenta in proporzione).

La domanda va inoltrata entro 6 mesi dalla data del parto all'Ufficio Protocollo, Largo Treves, 1 Tel. 02-88453361 (La dichiarante è solo la madre e si precisa che l'assegno non viene erogato mensilmente).

Se sei in possesso del permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo puoi chiedere:

Se non lavori o non hai diritto all'indennità di maternità anche se lavori

• un contributo economico di € 300,00 al mese (intervento "Cicogna"), se risiedi a Milano da almeno 3 anni e il tuo ISEE (Indicatore Situazione Economica Equivalente) non supera € 18.592,45 all'anno. Questo contributo viene erogato alle future mamme dalla 27° settimana di gravidanza fino al compimento del 1° anno di età del bambino, secondo gradatore trimestrali.

La domanda va inoltrata entro la 20° settimana all'Ufficio Protocollo, Largo Treves, 1 - Milano - Tel. 02-88453361

Se aspetti un bambino e sei in possesso del permesso di soggiorno CE per soggiornanti di lungo periodo puoi chiedere:

• hai diritto all'indennità di maternità, come le collaboratrici a progetto.

Se sei lavoratrice autonoma:

• hai diritto alla maternità anticipata, quando la gravidanza è difficile e svolgi un lavoro faticoso;

• hai diritto al congedo di maternità come le lavoratrici dipendenti (cioè puoi astenerarti dal lavoro per 5 mesi);

• puoi chiedere il congedo parentale per 3 mesi, ma solo nel primo anno di vita del bambino;

• l'indennità di maternità non ti viene pagata dal tuo datore di lavoro ma devi presentare la domanda direttamente all'INPS (Istituto Nazionale di Previdenza Sociale).

Per gli indirizzi degli uffici INPS a Milano, consultare la sezione "INDIRIZZI UTILI" alla fine della guida.

Se sei collaboratrice a progetto:

TUTELA DELLA MATERNITÀ

La tutela della maternità è regolata dalla legge¹ e dai contratti nazionali di lavoro. Pertanto, molti dei tuoi diritti dipendono anche dal tipo di lavoro che svolgi (ad esempio: contratto nazionale di lavoro domestico, contratto nazionale del commercio, collaboratrice a progetto, ecc.).

Se sei una lavoratrice dipendente regolare:

- non puoi essere licenziata dall'inizio della gravidanza fino al compimento di un anno d'età del bambino, salvo per giusta causa;
- hai diritto al congedo di maternità (astensione obbligatoria) due mesi prima della data presunta del parto e tre mesi dopo la nascita del tuo bambino (più i giorni di anticipo del parto) oppure un mese prima del parto e quattro mesi dopo la nascita; durante questo periodo hai diritto all'indennità di maternità (80% della retribuzione a seconda del tuo contratto di lavoro);
- puoi chiedere anche il congedo parentale (astensione facoltativa) fino a quando il tuo bambino avrà compiuto otto anni, per un massimo di 6 mesi; lo stesso congedo può essere utilizzato anche dal padre, per un totale di 7 mesi. I congedi richiesti da entrambi i genitori non possono superare gli 11 mesi. Durante questo periodo, la tua retribuzione sarà ridotta al 30% per sei mesi e per i periodi successivi solo se non superi un certo reddito;
- hai diritto, dopo la nascita del bambino, a due ore giornaliere di riposo per allattamento, se hai un orario di lavoro di almeno sei ore quotidiane; hai diritto, inoltre, a permessi in caso di malattia del tuo bambino;
- hai una gravidanza difficile o svolgi un mestiere faticoso? Puoi chiedere l'interdizione anticipata dal lavoro (cioè il divieto di lavorare) rivolgendoti all'Ispettorato del Lavoro, in Via M. Macchi, 9 - Milano - Tel. 02-67921;
- se sei residente da almeno tre anni nel Comune di Milano e il tuo ISEE non è superiore a € 18.000, se hai deciso di stare a casa con il tuo bambino nel periodo di congedo parentale (quando ti viene riconosciuto il 30% della retribuzione), puoi chiedere il "Bonus Bebè". Si tratta di un buono mensile di € 500 per 6 mesi, entro il primo anno di vita del bambino, a condizione che non frequenti il nido (La domanda va inoltrata al Settore Servizi per l'Infanzia, Comune di Milano, Via Porpora, 10 - Milano - Tel. 02-88462704);

Se sei collaboratrice domestica:

- hai diritto solo al congedo di maternità (la già citata "astensione obbligatoria") per 2 mesi prima del parto. Per avere diritto all'indennità di maternità devi avere versato almeno 6 mesi di contributi settimanali nell'anno precedente o, in alternativa, 1 anno di contributi nel biennio antecedente l'inizio del periodo di astensione. Non puoi essere licenziata da quando sei in gravidanza fino al termine del congedo di maternità dopo il parto;
- in caso di gravidanza a rischio puoi rivolgerti all'Ispettorato del Lavoro, in Via M. Macchi, 9 - Milano;
- in caso di dimissioni presentate prima della fine del congedo di maternità non sei tenuta a dare il preavviso al datore di lavoro.

INDICE DEI CAPITOLI

Pag.4	TUTELA DELLA MATERNITÀ
Pag.6	FAMIGLIA
Pag.8	ASSISTENZA SANITARIA
Pag.10	PROTEZIONE SOCIALE
Pag.10	PERMESSO DI SOGGIORNO
Pag.12	PERMESSO DI SOGGIORNO CE PER SOGGIORNANTI DI LUNGO PERIODO (ex-carta di soggiorno)
Pag.13	LAVORO
Pag.14	PREVIDENZA E ASSISTENZA SOCIALE
Pag.15	STUDIO E TITOLO DI STUDIO
Pag.16	CITTADINANZA ITALIANA
Pag.17	NUOVE CITTADINE COMUNITARIE
Pag.17	CONTRASTARE LA VIOLENZA CONTRO LE DONNE

INTRODUZIONE

La presenza di cittadini extracomunitari nella nostra Città e nella Provincia di Milano, come del resto in tutta Italia, non è più un aspetto contingente da affrontare con logiche emergenziali, ma un fenomeno strutturale e ben consolidato.

L'Osservatorio Regionale per l'Integrazione e la multietnicità curato dall'ISMU stima che a metà del 2008 erano presenti nel milanese quasi 448.000 stranieri (il 43% sulla regione Lombardia e il 16% sulla popolazione milanese). Il dato significativo è che in otto anni e mezzo questo numero è più che triplicato. La composizione per genere mostra, poi, come la quota di uomini sia di poco superiore a quella delle donne.

Il Comune di Milano ha sostenuto, sin dall'origine del fenomeno migratorio, il valore della diversità come ricchezza da coltivare e il messaggio della parità come obiettivo da perseguire. L'Anno Europeo delle Pari Opportunità per tutti ha rappresentato per Milano l'incentivo per proseguire quotidianamente lungo questo cammino, che non si limita ad eliminare le discriminazioni, ma intende offrire a tutti le stesse chances di partecipazione sociale, attraverso il consolidamento e la creazione di servizi e interventi sempre più rispondenti alle esigenze della Città.

Il Coordinamento Donne per la parità e le pari opportunità della Cisl di Milano, che ormai da diversi anni lavora insieme al Gruppo Donne Internazionale, ha rilevato la necessità di offrire più informazione alle donne straniere, partendo dalla constatazione che il disagio che esse vivono durante la loro permanenza sul territorio italiano è dovuto soprattutto alla mancanza di conoscenza dei propri diritti e doveri.

Ci auguriamo che il nostro lavoro possa essere strumento concreto per agevolare il processo di integrazione delle donne immigrate, attraverso la conoscenza dei loro diritti, al fine di superare la segregazione femminile, favorire l'integrazione e la coesione sociale e sviluppare in loro un sentimento di cittadinanza attiva.

Luigia Cassina
*Responsabile Coordinamento Donne per la parità
e le pari opportunità della Cisl di Milano*

Mariolina Miotoli
*Assessore alla Famiglia,
Scuola e Politiche Sociali
del Comune di Milano*

Questa breve guida è rivolta alle donne immigrate e alle loro famiglie che risiedono nel Comune di Milano. È stata creata per informare soprattutto in merito alla tutela della maternità, al diritto all'unità familiare, alla tutela dei minori, al diritto all'assistenza sanitaria, alla protezione sociale e all'accesso al mercato del lavoro.

Si tratta di uno strumento utile per conoscere la normativa generale in materia d'immigrazione attraverso un linguaggio chiaro e agevole.